

מדינת ישראל

משרדי הממשלה

משרד התעשייה
תעשיית

תעשיית כפרית

1993

מדינת ישראל

ארכיון המדינה

גל

מדינת ישראל
משרדי הממשלה

19258/12

שם תיק: לשכת השר שזוי ברעם - תיירות כפרית

סוזה פילי: גל-12/19258

סוזה פריט קטן: 0006

כתובת: 2-113-8-1-6

15/01/2018

תאריך הדפסה

מחלקה

30/12/93

אל: הישר

למח: משה ר' גר

אין סומך על יציאתי

היה צמח על סוכר קצני

בחיובך ביוצא למחל

ה'מ'ק.

בגובה

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד התיירות

MINISTRY OF TOURISM

לשכת היועץ המשפטי

JERUSALEM

ירושלים
ט"ז טבת תשנ"ד
30/12/93
n.93-8196

אל: השר

הצעת החלטה ט- הכרזה על תופעות טבע כאסון טבע

שר החקלאות מציע, בהצעה הנ"ל, להוסיף להחלטות ממשלה קודמות, מ-8.3.92 ומ-21.6.92, לתופעות הטבע שהוכרזו כאסון טבע, לילות קרים, מספר ימים קרים וטמפרטורות מקסימום נמוכות, באזורים המפורטים בהצעה.

בהחלטה 2576 מיום 8.3.92 הוכרזו מספר תופעות טבע, באזורים המפורטים שם, כנזקי טבע.

כסעיף 5 שם נקבע: שטפונות.

הייתי מציע להוסיף הערה להצעת שר החקלאות ולקבוע כי שטפונות באזור ים המלח (במרכז - באזור עין גדי, ובדרום - בעין בוקק חמי זוהר) כתוצאה מזרימה בנחלים הזורמים שם, יקבעו אף הם כנזקי טבע, גם לגבי אתרי תיירות ולמפעלי תיירות.

לאחרונה, בשטפונות באזור נגרמו נזקים כבדים לאתרי תיירות, בעיקר בעין גדי, ולבתי מלון בעין בוקק. החוף של מלון הוד הוצף במי שטפונות ובסחף כתוצאה מזרימה אדירה בנחל עין בוקק אשר אף שינה את אפיק הנחל, הציף את החוף המסודר וגרם לנזקים כבדים.

הצעת החלטה י - תעלת הימים

שר האנרגיה והתשתית מציע להחיות מחדש את נושא תעלת הימים. כמו כן מציע שהממשלה תסמיך את שר האנרגיה למנות צוות היגוי בו נציגים של: משרדי האוצר, החוץ, איכות הסביבה, החקלאות, והאנרגיה והתשתית. משרד התיירות, עפ"י ההצעה, איננו מיוצג.

אין ספק כי עשויות (או עלולות) להיות השלכות משמעותיות לגבי הקמת התעלה, נתיב התעלה ומקום הישפכה לים המלח, על תכניות התיירותיות לאורך נתיב התעלה ובים המלח עצמו.

ברצוני להזכיר כי אנו יוצאים עתה לביצוע תכנון אתר נחל חבר ואין ספק שהחלטות בענין התעלה ישפיעו על התכנון.

על כן, חשוב ונחוץ לצרף נציג משרד התיירות לוועדה, אשר יהא בקיא בנושא התכנון ובמדיניות התיירותית.

ב כ ר כ ה,
עובד קדמי
היועץ המשפטי

Mitzpeh Ramat Rachel

The Only Kibbutz Hotel in Jerusalem

Tel: 02-702555

Handwritten Hebrew text, likely a reservation or inquiry note, including the words "מפנה רמת רחל" and "המלון".

Handwritten Hebrew text, possibly a signature or additional notes, including the word "מפנה" and some numbers.

CALL US FIRST

MITCHELL BARNETT BOOKS
1000 N. 17th St. #100
Tulsa, OK 74103
Phone: (918) 438-1111

CALL US FIRST

מועצה מקומית שבלי

טל 06-765644 פקס 06-769070

ת.ד 266 כפר שבלי 16805

مجلس محلي الشبلي

تلفون ٧٦٥٦٤٤ -٦. فاكس ٧٦٩٠٧٠ -٦.

ص.ب ٢٦٦ عرب الشبلي ١٦٨٠٥

SHIBLI LOCA COUNCIL

TEL. 06-765644 FAX. 06-769070 P.O.B. 266 KFAR SHIBLI 16805 ISRAEL

05.12.1993

לכבוד

מר עוזי ברעם

שר התירות

משרד התירות

ירושלים

א.ג

משרד התירות	
מס' תיק 5852	
תאריך 30-12-1993	
טיפול	
בתיק	

הנדון: יזמות ותעסוקה בשבלי

המועצה המקומית של כפר שבלי בראשותי החליטה ליטול על עצמה כמשימה רחופה וחשובה ביותר לנסות ולסייע לתושבינו לפתח מקורות תעסוקה חדשים ועצמאיים.

אנו סבורים כי לאור מחויבות הממשלה לשינוי סדר העדיפויות חשוב לכלול בתוכניות הביצוע החדשות גם נושא פיתוח התעסוקה לטווח הקצר ולטווח הארוך.

מסקר שקיימנו לאחרונה בכפר למדנו כי רבים מצעירינו ומבני גילאי הביניים 18-45 אינם מועסקים או מועסקים בעבודות מזדמנות ופשוטות וגם מרבית אלו שמועסקים בקביעות מועסקים כפועלים חקלאיים שלהם כירוע הכנסות נמוכות.

הגענו למסקנה כי נחוצה הקמתו של "מט"י-מרכז לטיפול יזמות" אשר יפעל במתכונת מיוחדת, מתכונת המותאמת לאוכלוסייתנו, אוכלוסית בדואים גלילית, מתכונת המבטיחה, כבר משלב המגע הראשון, התיחסות אישית ואינטימית לכל פרט ופרט מתכונת הלוקחת בחשבון פיתוח אפשרי של תעסוקות מקוריות וגם בתחומים חדשים (למשל: תירות כפרית ועוד).

אנו מקווים כי משרדך, בשיתוף עם אחרים יאות לקחת על עצמו את הסיוע והאירגון של מט"י מסוג כזה, או לכל הפחות ישלח נציג נאמן ומוסמך שיסייע לנו בהדרכה ובהנחיה מפורטת לגבי המהלכים הדרושים לקמתו בטוחני שאתם כמונו רואים את החשיבות שבפריצת דרך בתחום זה, דוקא במגזר הברדואי בגליל, ואנו נשמח להיות הראשונים והחלוצים בנושא.

אנו מקווים כי תסכימו לבקר אצלנו בקרוב לשם דיון מעשי במהלכים למימוש הרעיון, נצפה לתגובתכם ולתשובתכם בהקדם.

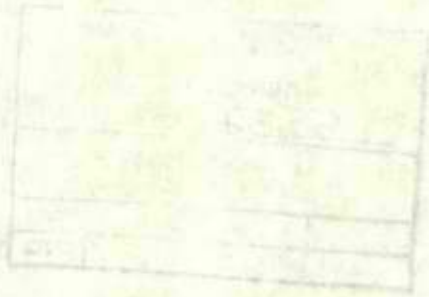
בכבוד רב

שבלי עלי
ראש המועצה המקומית

Handwritten notes in the top left corner, including "המועצה המקומית" and "השר".

Handwritten notes at the top, including "5852" and "מס' תיק".

Handwritten notes on the left side, including "(א.ג.)" and "תיק 5852".

Handwritten text in Arabic script, possibly a signature or name, located in the lower right area of the page.

30/12/93

אין: הישר

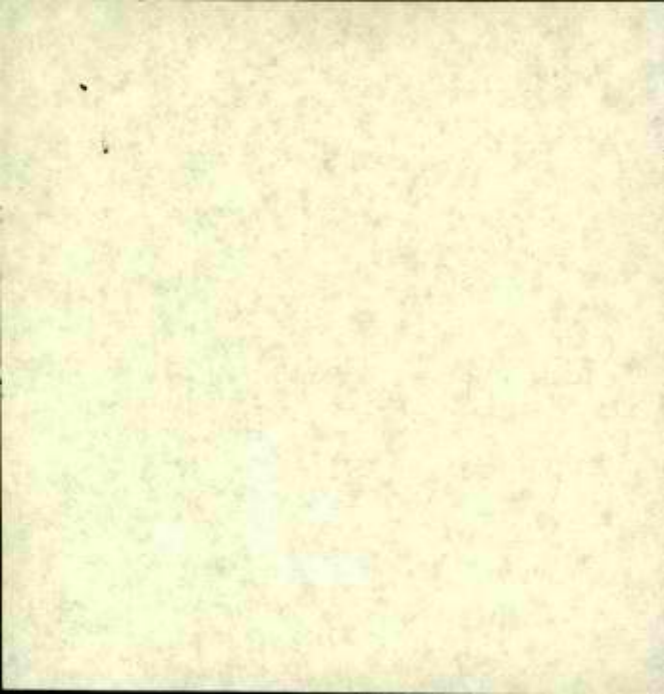
שמה: אלהים

אין סגור ע"ש גמ' הי"ג
תיזמ' ק"ה למה תיזמ'
היחוד וכן אין אה"ק
אמ"ק ג' .

ג' ג' כ"ה

אג"ד אין אש כ"ה
היזמ' ק"ב אין שני חלק היזמ' .

מזכירות הממשלה

ירושלים, י"ד בטבת התשנ"ד
28 בדצמבר 1993

(תתק"נ)

בתשובתכם אנא ציינו מספר הצעת חוק

אל : שר החינוך והתרבות
מאת: המשנה למזכיר הממשלה
שלום רב,

הנדון: הצעת חוק העתיקות (תיקון -איסור הוצאה),
התשנ"ד-1993

בהתאם לסעיף 53(א) בתקנון לעבודת הממשלה, הנני מתכבד להביא לתשומת לבכם הצעת חוק העתיקות (תיקון -איסור הוצאה), התשנ"ד-1993 אשר הוגשה על-ידי חה"כ ל. לבנת וא. בורג.

הצעת החוק הוגשה ליושב-ראש הכנסת ביום י"ג בטבת התשנ"ד - 27 בדצמבר 1993.

על-פי סעיף 53 בתקנון לעבודת הממשלה אבקשך להודיעני, תוך שבועיים, עמדתך לגבי הצעת חוק זו.

א. לישנסקי

העתק: חברי הממשלה
היועץ המשפטי לממשלה
הממונה על התקציבים
היועצים המשפטיים של משרדי הממשלה

הכנסת השלוש עשרה

הצעת חוק של חברי הכנסת: לימור לבנת

אברהם בורג

תתק"נ

הצעת חוק העתיקות (תיקון - איסור הוצאה), התשנ"ד-1993

תיקון 22 סעיף 1. בסעיף 22(א) לחוק העתיקות התשל"ח-1978), המילים "אלא באישור השר
סעיף 22 בכתב"- יימחקו.

-----
(1) ס"ח התשל"ח, עמ' 76.

דברי - הסבר

לאור האמירות בימים האחרונים גם מפי שרים וגם מפי אישים אחרים שעל-פיהם ייתכן
שעתיקות בעלות ערך יהודי ולאומי יועברו לידי לרשות גורמים זרים, יש צורך בתיקון
לחוק אשר בא להגן על נכסים בעלי ערך לאומי-יהודי ואשר בא להבטיח השאתם של נכסים
אלה בידי מדינת ישראל.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שלחן הכנסת ביום
י"ג בטבת התשנ"ד
27 בדצמבר 1993

המרכז ללימודי הפיתוח

DEVELOPMENT STUDY CENTER (D.S.C.)

CENTRO DE ESTUDIOS REGIONALES URBANO-RURALES (C.E.R.U.R.)

י"ד בטבת תשנ"ד
28 בדצמבר 1993

לכבוד
השר עוזי ברעם
שר התיירות
משרד התיירות
רחוב המלך ג'ורג 24
ירושלים, 94262

לעוזי שלום רב,

בהרגשת סיפוק אני שולח לך בזאת את תמצית הצעתי לפיתוח האיזורים הפריפריאליים בישראל. הצעתי כרוכה בשינויים במבנה הקהילות הנמצאות באיזורים אלו כלומר: בעיירות הפיתוח, כמושבים בקבוצים, ביישובים הערביים וביישובים הקהילתיים. עם זאת היא מעשית ואפשר ליישם אותה הלכה למעשה.

מאחר שפיתוח התיירות קשור בשינויים הטכנולוגיים של הייצור מחד והשלכות על מבנה ותפעול המרחב הפריפריאלי מאידך, אני בטוח שתמצא עניין בהצעתי ואודה לך אם תזמין אותי לשיחה בנדון.

בברכה ותודה,

רענן רייז

משרד התיירות	
לשכת השר	
מחשבל מס 475	
07-02-1994	
מיפול	
בתיק	

15171
נא אמת 228 - כ.א.י!

העתק: מנכ"ל משרד התיירות - מר אלי גונן

02-618764 (2)

המרכז ללימודי הפיתוח

DEVELOPMENT STUDY CENTER (D.S.C.)

CENTRO DE ESTUDIOS REGIONALES URBANO-RURALES (C.E.R.U.R.)

מאזור משולב לעיר אזורית

תכנית פיתוח לאזורי השוליים של ישראל
לשנים 2005, 2020

רענן ויץ

רחובות דצמבר 1993

תקציר

עבודה זו נעשתה במסגרת פרויקט התכנון הכולל של ישראל לשנת 2020. היא מטפלת בשתי בעיות מרכזיות הכרוכות זו בזו - יחסי עיר כפר בישראל ופיתוח אזורי השוליים.

הטענה המרכזית היא שסגירת הפער בין אזורי המרכז לאזורי השוליים מחייבת התערבות אקטיבית ומתוכננת של הממשלה. קביעה זו מבוססת על ניתוח ההתפתחות של יחסי עיר-כפר בישראל מהקמת המדינה ועד היום, על סקירת לקחי המדינות המפותחות בתחום הפיתוח של אזורי שוליים, ועל תחזיות לגבי קצב הפיתוח הצפוי אם יימשכו המגמות המיועדות. כל אלה מלמדים כי הסתמכות על כוחות השוק בלבד, ללא התערבות ממשלתית מאסיבית, תנציח, ואולי אף תגדיל, את הפער הקיים בין המרכז לפריפריה.

בעבודה זו מוצעת תכנית פיתוח כוללת למרחב הפריפריאלי של ישראל. התכנית עובדה בשיטה התכנונית של "גישת רחובות", והיא משתמשת בעבודת התכנון של "רמת בית שמש" כבסיס להערכות ברמה האזורית. עיקריה של התכנית:

1. חלוקת המרחב הפריפריאלי של ישראל ל-16 אזורים מוגדרים. הגדרת האזור כוללת את כל המגזרים ההתיישבותיים שבו: ערי פיתוח, כפרים ערביים, מושבים, ישובים קהילתיים וקיבוצים. (פירוט האזורים בטבלה 1).

2. הקמת "תאגיד לפיתוח אזורי" בכל אחד מהאזורים הללו. התאגידים יוקמו בעידוד ובתמיכה מלאה של הממשלה, הסוכנות וגופים ציבוריים וארציים אחרים. הם יכללו נציגים של השלטון המקומי לצורותיו השונות, ונציגים של חוגי יזמים ומשקיעים מהאוכלוסייה המקומית. מטרת התאגידים ליצור מוקדי צמיחה מואצת בכל אזור בהתאם לתכונותיו הגיאוגרפיות ולמשאביו האנושיים והטבעיים. מוקדי הצמיחה המואצת יהיו פרי של שילוב כל הכוחות המקומיים, ויקיפו בפיתוחם את כל היישובים, כך שהאזור יהפוך ל"אזור משולב", כשכל המגזרים נוטלים חלק במאמץ הפיתוח. "האזור המשולב" מהווה שלב ראשון בתהליך הפיתוח, ושנת היעד שלו היא 2005.

3. ההשקעות לביצוע הפיתוח המואץ יבואו, בצד המקורות הממלכתיים, מיוזמות פרטיות של תושבי האזור וממשיכת יזמים-משקיעים חיצוניים, ישראלים ובין-לאומיים. אחת ההצעות למשיכת משקיעים חיצוניים כוללת הגדרת שטחי זיכיון, שיימסרו ליזמים לבניית יחידות דיור, מרכזי שירותים ופארקים לתעשייה. בעלי הזיכיון יידרשו להציג תכנית עסקית מפורטת בפני התאגיד

לפיתוח אזורי. למשיכת יזמים-משקיעים גדולים, מישראל ומחו"ל, יוגדרו גם אזורי סחר חוץ חופשי. הממשלה תקבע שלושה מוקדים מרחביים חופשיים: האחד בנגב, השני בגליל והשלישי במרכז. כביש חוצה-ישראל (כביש מספר 6) יהווה עמוד השדרה של תהליך הצמיחה המואץ.

4. בשלב השני של תהליך הפיתוח (כשנים 2005 - 2020) יעבור הארגון האזורי המשולב למתכונת נוספת אשר קראנו לה "עיר אזורית": כל האזור יתפקד כיחידה כלכלית, חברתית וארגונית אחת. מסגרת מוניציפלית חדשה זו יהיה בכוחה לפתח ולקיים שירותים כלכליים וחברתיים ברמה מתאימה לממדי האזור ולרמת ההכנסות של תושביו. ביצוע רשת התשתית המתוכננת, שכבר התחילה להתבצע על ידי הממשלה (כבישים לאורך, גישה נוחה לנמלים ולשדות תעופה, רשת להעברת מידע בין-אזורי, ארצי ובין-לאומי באמצעות לוויינים וכו') תאפשר ניידות תעסוקתית מתאימה ומהירה ללא צורך בניידות גיאוגרפית.

5. "העיר-האזורית" תהיה יחידה התיישבותית מסוג חדש, שונה לחלוטין מהמסגרות הקיימות של ערי הפיתוח והיישובים הכפריים. היא תכלול: "שכונות מגורים פתוחות", בתכנון דומה לשכונות עירוניות הקיימות היום, ו"שכונות קהילתיות-ערכיות" שתושביהן מקיימים אורח-חיים ומנהגים מיוחדים להם. שכונות אלה, שיתפתחו מתוך יישוב קיים או יוקמו מחדש, יקלטו תושבים בחוזה התקשרות מיוחד, לפי כללים המקובלים על אנשי השכונה.

התהליך הצפוי יגדיל את יכולתו של הפרט לבחור בסביבת המגורים המתאימה לו. חופש הבחירה יגדל הן בשל מגוון מסגרות המגורים, הן בשל ניתוק הקשר בין מקום מגורים למקום עבודה, והן בשל העלייה הצפויה ברמת ההכנסה של תושבי הפריפריה.

התכנית מגדירה אפוא מדיניות פיתוח כוללת ברמה הלאומית, תוך יצירת מסגרות אזוריות המשלבות יזמה מקומית ויזמה חיצונית. ייחודה מתמצה בשלושה היבטים: ההיבט המרחבי (מיקום מוקדי הצמיחה), ההיבט הארגוני (הקמת תאגיד לפיתוח אזורי) וההיבט הפיננסי (שטחי זיכיון ליזמים פרטיים ואזורי סחר חופשי).

הערכתנו היא כי ביצועו של תהליך הפיתוח המואץ על פי התכנית המוצעת ייתן תשובה למרבית הבעיות הנובעות מהפער בין המרכז לאזורי השוליים - אבטלה, מחסור בתעסוקות ברמה גבוהה, עימותים ופערים לאומיים ועדתיים. במקביל לסגירת הפער בין המרכז לפריפריה יביא תהליך הפיתוח לשינוי מהותי בהתפרסות האדם במרחב ולחופש בחירה גדול יותר של הפרט בקביעת מקום מגוריו.

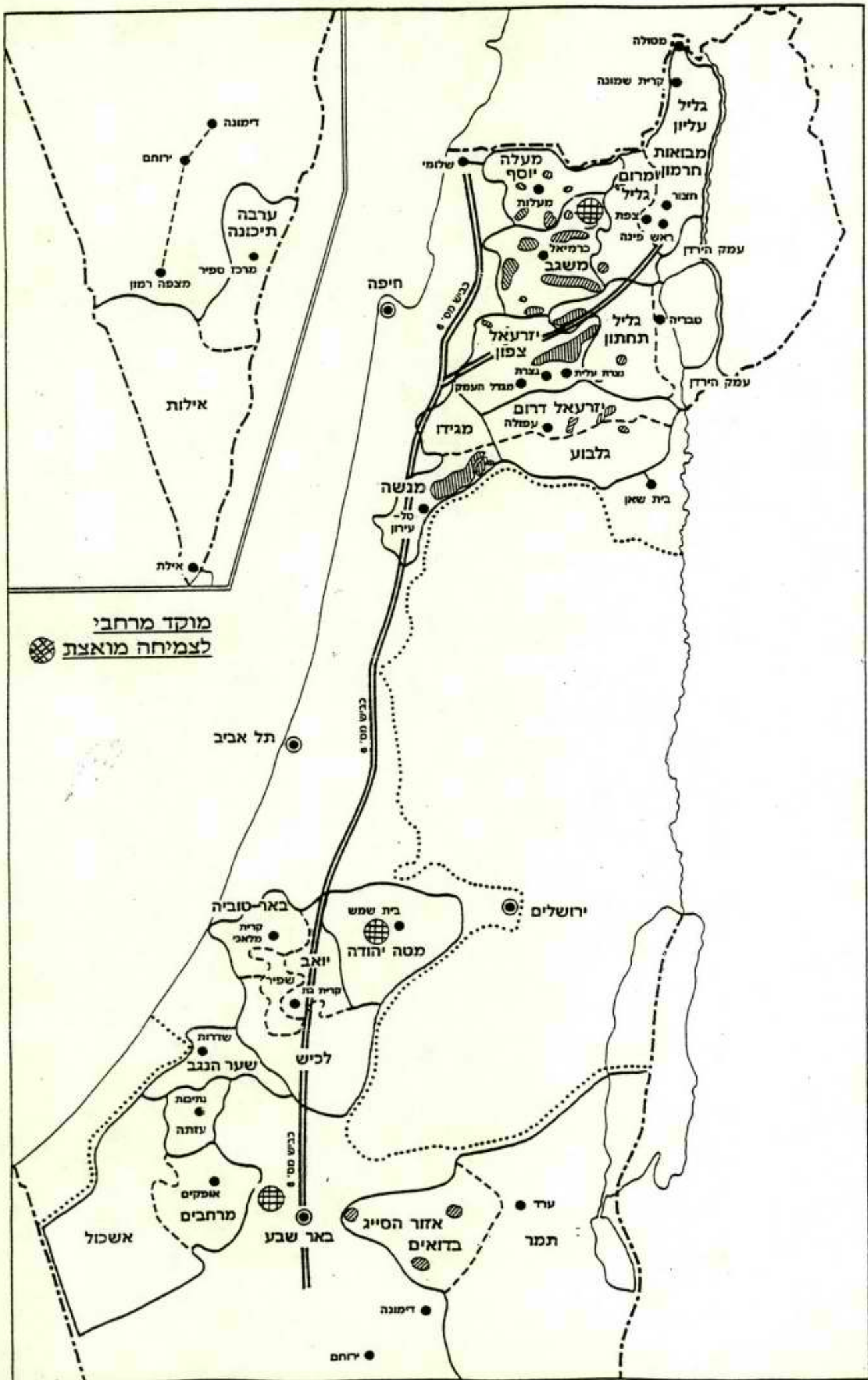
טבלה 1: הגדרת אזורי היעד לפיתוח

קרית-שמונה, הגליל העליון .	1. <u>אצבע הגליל</u>	<u>גליל:</u>
חצור, צפת, ראש-פינה, מטולה, מכוא-חרמון, מרום הגליל.	2. <u>מרום הגליל</u>	
מעלות, מעלה-יוסף, שלומי, מרכז הגליל, כפר יסיף, אבו-סנאן .	3. <u>מעלות</u>	
כרמיאל, משגב, גוש סחנין, דיר-חנה, טמרה.	4. <u>כרמיאל</u>	
טבריה, הגליל-התחתון, עמק-הירדן .	5. <u>טבריה</u>	
בית-שאן, עפולה, גלכוע, יזרעאל (דרום) התענכים.	6. <u>בית-שאן</u>	
נצרת, נצרת-עילית, מגדל העמק - עמק יזרעאל (צפון) .	7. <u>נצרת</u>	
קציר, חריש, מנשה, ואדי-ערה, אום-אל פחם	8. <u>נחל עירון</u>	
בית-שמש, מטה יהודה (עדולם) .	9. <u>בית-שמש</u>	<u>מרכז:</u>
קרית-גת, קרית מלאכי, יואב, באר-טוביה.	10. <u>לכיש</u>	<u>דרום ונגב:</u>
שדרות, שער-הנגב.	11. <u>שדרות</u>	
אופקים, מרחבים, אשכול.	12. <u>אופקים</u>	
עזתה נתיבות.	13. <u>נתיבות</u>	
ערד, תמר, רהט, ישובים בדואים.	14. <u>ערד</u>	
דימונה, ירוחם, מצפה רימון .	15. <u>דימונה</u>	
אילת אילות, (מרכז ספיר, ערבה תיכונה) .	16. <u>ערבה</u>	

מפת האיזורים המוצעים

57
/

תואר מלישן אן קאב וכו' .

13/12/93

סימוכין : 3/937

ישיבת חוועדה לתאום פרויקטים - 15/12/93
=====

סדר יום

1. הצגת תוכניות עמק ציון - אמיר קולקר
2. עיר דוד - דו"ח התקדמות - בן דב מאיר
3. הצעת תקציב 94 - עדכון
4. שונות

הצעת תקציב התיירות לשנת 1994

הערות	מרכיב הביצוע 1994 - 1	מרכיב התכנון 1994 - 1	סך השינוי המוצע	הצעת התקציב המוצע	הסכום המאושר (באלפי ש"ח)	הסעיף בתקציב	הנושא
		1,000	(1,000)	1,000	2,000	10.02	1. הסבת מבנים היסטוריים למלונות
		1,000	(2,000)	1,000	3,000	40.01	מתחם עמק ציון
		1,600		1,600	1,600	50.01	מתחם י.מ.ק.א
		2,000	(3,000)	2,000	5,000	50.02	חוות הדר, אלנבי, רמת רחל
		2,000		2,000	2,000	10.01	מתחמי מלונאות כללי
	900	100	(1,000)	1,000	2,000	20.70	2. תאורת אתרים
	1,000			1,000	1,000	20.03	3. שילוט מבנים היסטוריים
	800	200	(1,000)	1,000	2,000	20.06	שילוט תיירותי
	500	500	(2,000)	1,000	3,000	30.02	4. עיר דוד, העופל והקדרון
	200	100	(700)	300	1,000	30.03	5. יד ושם
	2,000	500	(1,500)	2,500	4,000	30.04	6. מתחם הר הזיתים
	500			500	500	30.05	7. הגן הבוטני
	2,000			2,000	2,000	30.06	8. ארמון הנציב
	900	100		1,000	1,000	30.07	9. הר ציון
	2,000	400		2,400	2,400	30.08	10. קטיסימה

הנושא	המעיף בתקציב	הסכום המאושר (באלפי ש"ח)	הצעת התקציב המוצע	סך השינוי המוצע	מרכיב התכנון 1-1994	מרכיב הביצוע 1-1994	הערות
.11 תשתיות במע"ד המזרחי	40.04	3,000	1,700	(1,300)	700	1,000	
.12 פיתוח מרכז העיר	30.08	7,000	7,000		700	6,300	
.13 מערך תנועה והסעה חירותי	40.06	1,000	100	(900)	100		
.14 פיתוח העיר העתיקה	40.07	5,000	5,000		500	4,500	
*** סה"כ סעיפים 1-14							
		48,500	34,100	(14,400)	11,500	22,600	
.15 תערוכת ירושלים 3000	10.03		500	500	500		
.16 השער השמיני	10.04						סעיף זה מופיע בתקציב החמ"ת תחת הסעיף "פארק נושאי"
.17 הר הצופים	10.05		500	500	200	300	
.18 מצפורים	10.06		1,000	1,000	1,000		
.19 מאה שערים	10.07		500	500	500		
.20 מתקני פעילות ונופש	10.08						
.21 עמק רפאים	10.09						
.22 בנייני האומה	10.10						
.23 המורשת הירושלמית	10.11						
.24 ממילא	10.12						

הנושא	הסעיף בתקציב	הסכום המאושר (באלפי ש"ח)	הצעת התקציב המוצע	סך השינוי המוצע	מרכיב התכנון ב- 1994	מרכיב הביצוע ב- 1994	הערות
.25	בוקר טוב ירושלים	20.01	600	600		600	יתקיים דיון נפרד בנושא בהשתתפות מנכ"ל משרד החירות
.26	חזיון אור קולי	20.04					
.27	מרכזי מידע ומבקרים	20.05	1,500	1,500	300	1,200	יתקיים דיון נפרד בנושא בהשתתפות מנכ"ל משרד החירות
.28	מסלולי סיור לבוודדים	20.08	200	200	200		
.29	מייל תרבותי (מתחם הרכבת)	30.01	500	500			
.30	מי נפתוח (ליפתא)	30.02א					
.31	גבעת התחמושת	30.09	200	200	200		
.32	פארק דרום מערב	40.02	2,000	2,000		2,000	
.33	עין כרם	40.03	2,000	2,000	200	1,800	
.34	פיתוח ריאות ירוקות	40.08					
.35	פארק מנחת	40.09	1,000	1,000		1,000	יתקיים דיון נפרד בנושא בהשתתפות מנכ"ל משרד החירות
.36	כניסה מערבית לעיר	40.10	500	500	500		
.37	תחזוקת אתרים	60.01	3,000	3,000		3,000	יתקיים דיון נפרד בנושא בהשתתפות מנכ"ל משרד החירות
.38	מנהלה, יועצים ותכנון	60.02	600	600		600	
=====							
	*** סה"כ סעיפים 1-38	48,500	48,700	200	15,600	33,100	
=====							

ירושלים, 29.11.93

הדוקא האתרים אולם 22.11.93
הדוקא כפי

לכבוד
מר אלי גונן
המנהל הכללי
משרד התיירות
ירושלים

א.נ.,

הנדון: מתחם הקידרון

לקראת הפגישה שנקבעה עם מנהל הרשות לפיתוח המקומות הקדושים מר עודד וינר ב-20.12.93 להלן נקודות לקראת הפגישה:

1. הצענו לרשות להעביר אלינו את הטיפול השוטף באתרים הקדושים שבקידרון, הכוללים את האתרים הבאים:
  - א. יד אבשלום
  - ב. קבר זכריה
  - ג. קבר בני חיזיר
  - ד. מערת המלך יהושפט
  - ה. מכלול הגיחון, ניקבת חזקיהו ובריכת השילוח.
2. יד אבשלום וקבר זכריה הנביא הוכרזו כמקומות קדושים בהתאם ל"תקנות השמירה על מקומות קדושים ליהודים, התשמ"א 1981", תוספת (תקנה 1) מה-21.6.81.
3. במגעים שקיימנו עם מר וינר סיכמנו עקרונית כי הרשות תשאר מקור הסמכות בכל הנוגע לאחריות המיניסטריאלית באתרים הללו בעוד שאנו נשמש כזורע מבצעת; בתחום התכנון, הביצוע התפעול והתיקצוב.
4. סוכם עקרונית שאת הפעילות תנחה ועדה היגוי מיוחדת בת 5 חברים:

יו"ר - מנהל הרשות לפיתוח המקומות הקדושים
נציג בכיר של משרד התיירות
נציג בכיר של העיריה
מנהל הקרן למורשת הכותל
סמנכ"ל החמ"ת-תקציבים
מנכ"ל פיתוח מזרח ירושלים בע"מ או סגנו.

הועדה תמונה על-ידיך וע"י מנכ"ל העיריה.

פיתוח מזרח ירושלים בע"מ
EAST JERUSALEM DEVELOPMENT LTD.

ועדה מנחה זו תפעל כועדת היגוי, במסגרת המגבלות החוקיות שמכתיב חוק השמירה על המקומות הקדושים ליהדות, התשמ"א - 1981, והתקנות שפורסמו בעבר ושיפורסמו בעתיד מכח החוק.

5. הישיבה אצלך באה למסד בירורים וסיכומים מוקדמים אלה ולאשר את תיקצוב הנושא, מן הבחינה העקרונית.

בברכות,
יצחק יעקבי
מנכ"ל החברה

העתק: יו"ר הדירקטוריון, עו"ד אמנון לורד
מנכ"ל חמ"ת, מר דוד הרניק
מנהל הרל"י, מר עוזי וכסלר
✓ יועץ השר, מר משה ריגל
מנהלת לשכת המנכ"ל, הגב' רות אקראי

S-עיר-דוד8

5א/אב

החומר שבידי
דגם

יד יצחק בן-צבי

תוכנית לפיתוח אתרי בית ראשון ברובע היהודי
לקראת שנת ה-3000 לירושלים

כיום פועלים ברובע היהודי בירושלים שלושה אתרים הקשורים לתקופת הבית הראשון. שניים מתוך האתרים הללו הם אתרים ארכיאולוגיים, והאתר הנוסף הוא דגם ירושלים בתקופת בית ראשון, אשר מתפקד כמרכז מבקרים בנושא תקופת הבית הראשון.

מצב האתרים - דגם בית ראשון, המוחזק ע"י יד בן-צבי, עבר בשנתיים האחרונות פעולות פיתוח החל מהפקת חיזיון אור-קולי וכלה בבניית מערך הדרכה נרחב. פעולות אלו הביאו קהל רב והוכיחו מעל לכל ספק שיש קהל תלמידים ומבוגרים המבקרים במקום ומגלים עניין בחקר התקופה. האתר במתכונתו הנוכחית הוא קטן ומנותק מהאתרים הסמוכים, דבר המגביל את אפשרויות הצגת התקופה. החומה הרחבה והמגדל הישראלי מוחזקים ע"י החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי ויש להבחין באופיו השונה של כל אחד מהם. החומה הרחבה מהווה אתר פתוח כאשר קהל המבקרים צופה אל האתר ללא כל נגישות. במקום מצויים מספר שלטי הדרכה עם כיתובים קשים לקריאה ומפה. למרות שהמפה מאירת עיניים, הדרכת קבוצה במקום היא משימה הגובלת בבלתי אפשרי, ביחוד בימי גשם או ימי קיץ חמים. המגדל הישראלי הוא אתר שהכניסה אליו כרוכה בתשלום. למרות המצאותו במבנה סגור ומקורה, שזו מעלה ברורה לקבוצות מבקרים, נמצא האתר במצב תחזוקתי קשה. בעיות רטיבות ושימור קשות הופכות את הביקור בו ללא-נעים. המבקר כיום במגדל הישראלי יכול לקרוא שלטים ושקפים - חלקם שבורים - שאינם מסבירים את עיצובו הייחודי ואינם מפנים את תשומת הלב לממצאים רבי חשיבות כשרידי השריפה וראשי החיצים. הביקור באתר מרשים וייחודי זה הופך איפוא לגבי רבים לסתמי ובלתי מנוצל.

תוכניות פיתוח והצהרת כוונות

במסגד זה אפרוש ראשי פרקים להצעות פיתוח, אשר בסיסן בעניין שיש לקהל רחב באתר מסוג זה. מטרתן להביא לציבור תצוגה רחבה ככל האפשר של שרידי תקופת המקרא ושל פירות המחקר, ביחוד לקראת אירועי שנת ה-3000 לירושלים. שלושת האתרים הנדונים מהווים חלקים של יחידה אחת בלתי ניתנת להפרדה. הקשר בין המגדל הישראלי, החומה הרחבה ודגם בית ראשון הוא קשר נושאי, מתודי והכרחי. קשר זה צויין כבר בעת הקמת האתרים ויש לשוב ולהבליט אותו. הצעתי היא להגדיר את האתר הכולל כ"מוזיאון לתולדות ירושלים המקראית". מוזיאון זה, אשר ישאף לקבלת מעמד של מוזיאון מוכר, יופעל לטובת הקהל הרחב כאתר לביקור, והן כמרכז לימודי בנושא תקופת הבית הראשון לתלמידים מכל

רחוב אברבנאל, רחביה, ת"ד 7660, ירושלים 91076, פקס 638310

טל פונים:

מנהל: 639202 • משרד ראשי: 639201 • הפצת ספרים: 639203 • הדרכה: 617675, 639170, 619861, 662237

שכבות הגיל. במרכז יסוכם ויוצג תחת קורת גג אחת הממצא העיקרי והידע המצוי בחקר התקופה. המרכז הלימודי יפעל לחיזוק הקשר הלימודי והחוויתי של המבקר בן זמננו עם תקופת הבית הראשון, בה עוצבה דמותה של ירושלים כעיר בירה וכמרכז רוחני.

ראשי פרקים לתוכנית הפיתוח

לשלושת האתרים ייבנה מערך הדרכתי ועיצובי אחיד; האתרים ינוהלו ע"י מרכז אחד שיוקם לצורך כך; הכניסה תהיה כרוכה ברכישת כרטיס משולב או כרטיס מגנטי (או מטבע), אשר יאפשר גם למבקר הבודד לבקר בשלושת האתרים כביקור במוזיאון אחד.

בבסיס ההצעה עומד הצורך בהרחבה ובבניית אולמות-ביקור ותצוגה נוספים. בעיה זו אפשר לפתור במספר דרכים:

- א. ניצול מתוכנן ומקסימלי של שני האולמות הקיימים כיום בדגם.
- ב. רכישת שטח נוסף באותו הבניין, אשר ינוצל כמרכז מנהלה וכחדר עיון ומרכז פדגוגי, השטח הנוסף הוא שיאפשר את הפיתוח הנכון של האולמות הקיימים (ראה פרוט בהמשך).
- ג. שיפוץ ושימור המגדל הישראלי והפעלתו כאולם תצוגה. (פירוט בהמשך).
- ד. בניית ריצפה וקירוי בחלק המקורה בחומה הרחבה אשר יצור אולם נוסף. (פרוט בהמשך).

התוכנית המוצעת היא האופטימלית ואפשר לבצע אותה בהדרגה או חלקית. את התוכנית יש להעביר לידי מהנדס מומחה. לשם מציאת פתרונות טכניים נוספים, אשר אולי יתגלו לעיניים מקצועיות בתחום הבנייה ברובע.

יעוד ותוכנית-אב לעיצוב האולמות

מבנה הדגם - תוספת למבנה.

מבנה הדגם ישמש, כאמור, מוזיאון ומרכז מבקרים בנושא בית ראשון. קיבולת האתר (הכולל) תורחב לקליטה מינימלית של כ-150 מבקרים בעת ובעונה אחת. משרדי האתר ימוקמו בקומה העליונה בהם תרוכז המנהלה: משרד לקבלת הזמנות, מרכז לפיתוח תוכניות הדרכה ומרכז פדגוגי.

המרכז הפדגוגי ישמש מרכז מידע בנושא בית ראשון על כל תחומיו. במרכז יהיו תיקי חומר שיאספו מתוך מאמרים, ספרים וכתבי-עת. אין הכוונה ליצור עוד ספרייה, אלא תיקים ובהם חומר ערוך ללימוד והדרכה, לשרות מורים ומורי-דרך. בנוסף, יעבוד צוות המוזיאון על פיתוח עזרים ותוכניות (בשיטת המשימות הקיימת כיום בדגם, כאשר כל מדריך אחראי לאיסוף ובניית מערך נושאי מסויים).

הכנסת הכללית

א. על אודות הצעת חוק המערכת הכלכלית - 50%

ב. הצעת חוק המערכת הכלכלית - 50%

ג. הצעת חוק המערכת הכלכלית - 50%

ד. הצעת חוק המערכת הכלכלית - 50%

ה. הצעת חוק המערכת הכלכלית - 50%

ו. הצעת חוק המערכת הכלכלית - 50%

ז. הצעת חוק המערכת הכלכלית - 50%

ח. הצעת חוק המערכת הכלכלית - 50%

ט. הצעת חוק המערכת הכלכלית - 50%

י. הצעת חוק המערכת הכלכלית - 50%

י"א. הצעת חוק המערכת הכלכלית - 50%

י"ב

Handwritten signature and initials

S. YESHIVA
772 ת"ח
1994 23

KY

ה. מר צבי צמרת הבטיח לסייע בגיבוי אקדמי ממיטב המומחים העומדים לרשות יד בן צבי. כמו כן תעזור יב"צ בארגון וכח אוס בדגם בית ראשון.
לשם קידום הפרוייקט תוקם ועדת היגוי שתכלול נציגים מהגופים השותפים לפרוייקט. ועדת ההיגוי תרוכז ע"י הגב' נירית שלו מנהלת דגם בית ראשון. מפגשים יקבעו בהקדם האפשרי, לזירוז הפעולות לקראת שנת 1996.

ב ב ר כ ה,

נירית שלו
מנהלת דגם בית ראשון

א' ניסן תשנ"ד
13 במרץ 1994
ת. 94-2479

אל: מר אלי גונן, מנכ"ל

הנדון: החברה לפתוח הרובע היהודי

1. לפי בקשתך נפגשנו עם הנהלת החברה.
2. המנכ"ל החדש הגיע עם שני עובדים בכירים ותיקים שהביעו עמדה "קשה" להמשך שתוף פעולה.
3. המסר שמסרו לנו היה כדלקמן:
"לנו אין תכניות פתוח אבל השטח שלנו ולכן תפסיקו להעלות רעיונות ולגבש פרוגרמות, כל עיר דוד באחריותנו ובשליטתנו (זה כנראה לא נכון) ואנו מתחזקים את המקום על הצד הטוב ביותר, לנו גם אין כסף לפתוח אבל אין זכות לאף גורם להתערב ולפתח אלא באשורנו...".
4. בפגישה התייחסנו בעיקר לשני פרויקטים:
- הפרוגרמה "שהעזנו" להזמין בעניין עיר דוד.
- המשולש מתקופת בית ראשון ברובע היהודי (המגדל הישראלי, הדגם מתקופת בית ראשון והחומה הרחבה) שאנשי "יד בן צבי" ביקשו לפתח.
5. במקום להודות לנו על כוונותינו החיוביות ועל גבוש רעיונות פתוח העלו כאמור טענות קשות על עצם פעילותנו.
6. ביקשנו ממצ"ל יד בן צבי לרכז את הטיפול בקדום הפרוגרמה של פתוח המשולש ונציגתו היא מרכזת ועדת ההיגוי.
לאחר שעובדי החברה איימו עליה פשוטו כמשמעו נאלצנו להפסיק בשלב זה לטפל בנושא. (בכתה לי בטלפון!).
7. לא היתה לנו כל כוונה להתעלם מהחברה בעלת זכויות בעיר העתיקה. כוונתנו היתה לזמן אותה לדיון יחד עם יתר גורמי הפתוח לאחר גבוש פרוגרמה לפתוח.

8. לאור חוסר הבנה בסיסי למשמעות הפתוח ולאור יחס שלילי לשתוף פעולה מטעם החברה, יש צורך דחוף לקיים דיון עם הנהלת משרד השיכון או אפילו עם שר השיכון.
9. בזמנו התכוון משרד השיכון לבנות שיכונים בעיר דוד ולצורך זה היה מקום אולי לפעילות החברה בעיר דוד, אבל כעת כוונות הפתוח הן בתחום התיירות בלבד. כמו כן הטיפול ב"משולש" הוא בגדר של פתוח תיירות מובהק ולכן מחוץ לתחום התמחותה של החברה.
10. יש לבא בדברים, לאלתר-, כאמור עם שר השיכון ולסכם עמו על מתן הרשאה לתכנון ולפתוח בשטח עיר דוד לחברה למזרח ירושלים וכמו כן מתן אשור לחברה זו לפתח את "המשולש" (מצ"ב חוות דעת ראשוני של רנה סיוון).
11. אנו עומדים לדון בפרוגרמה המוצעת ע"י ליפל ובן זב בענין עיר דוד ולכן חיוני להסדיר לאלתר את בעית החברה לפתוח הרובע היהודי: התרשמתי כאמור שאין בסיס לשתוף פעולה!

לוטה: כנ"ל

ב ב ר כ ה

משה ריגל
יועץ הכלכלי לשר

העתק: השר
המשנה למנכ"ל

ירושלים 28.2.94

לכבוד
מר משה ריגל
משרד התיירות

א.נ.,

הנדון: אתרים מתקופה בית ראשון ברובע היהודי ירושלים

לאחר עיון בחומר שהוכן ע"י אנשי יד בן צבי וביקור בדגם בית ראשון, החומה הרחבה והמגדל הישראלי להלן מסקנותי הראשוניות.

פרט לעיר דוד ומערכת המים שלה אין ספק שהחומה הרחבה והמגדל הישראלי הם האתרים החשובים והכולטים באתר בו ניתן "לגעת" בפרק של תולדות המקרא בירושלים. יחד עם זאת הם אתרים דוממים שאינם מדברים בשפה מובנת לקהל הרחב.

1. המגדל הישראלי דורש המחשה נכונה אבל מעל הכל ולפני כל תכנון רעיוני דרוש טיפול פיזי של המקום, המצב הנוכחי אינו מאפשר כיקורי קהל המקום מוזנך מאוד, אין אויר, יש רטיבות, ריח לא נעים ועוד.

2. הדגם מתקופת בית ראשון הוא דבר חשוב אך אינו מכטא את ירושלים כחק' בית ראשון אלא הטופוגרפיה של העיר והמוקדים שנחפרו ע"י הארכיאולוגים.

המודל כולל מרכיבים הסברתיים מעולמות שונים, ורמת הביצוע ירודה, המוקדים הארכיאולוגים הם בעלי משקל קוטבי מבחינת ההמחשה, המופע האור קולי נכבדה אך אינה יוצרת שלמות עם המודל המודל, הוא בקני מידה ענקי הלובן ומדרגות הטופוגפיה שולטים בחלל ואינו מאפשר התבוננות שווה לקהל.

יתר ההמחשות שבבית יש להם ערך לימודי אך האפקט הכללי הוא ברמה לא מספקת ובודאי לא מוצג תיירותי.

3. החוויה הרחבה ללא הסבר צמוד אינה ניתנת להבנה.

כדי להפוך את שלושת האתרים לאטרקטיבים ובעלי משיכה שמעבר לקבוצות שפוקדות היום את המקום, חשוב ליצור אנטרגציה בינהם באמצעות מרכיבי המחשה תכנים שמובילים את המבקר מנקודה לנקודה. כמו כן חשוב לעשות חשיבה מחודשת של כל אחד מהמרכיבים כדי שכל אחד יהיה לו משקל משלו ויחד עם זאת יתנו תמונה שלמה של התקופה שמעבר לממצא הארכיטקטוני הארכיאולוגי.

אשמח לדעת מה הם הצעדים הבאים לקידום הפרויקט.

בכבוד רב
רנה סיון

המפקח צורה בית סטנדרט אקטיוויזם ו'א'

9/2/94
1089/3

אגודת ישיבות

סיכום ישיבת הוועדה לתאום פרויקטים 7/2/94

השתתפו: משה ריגל, דורון רכלבסקי, יששכר בן-חיים, אדיר שפירא,
איציק יעקבי, דוד מינגלגרין, שרה מלכה, א. ירושלמי,
יהודית לרנר, א. ברוק, לאח שטקל.

פיתוח אזור הקדרון

איציק יעקובי וא. ירושלמי חציגו התוכניות לפיתוח אזור הקדרון.
בתוכנית - פיתוח של שבילי גישה וכניסה לקדרון ולאתרים הפנימיים
תוך חיבור לגיחון, ושילוט האזור.

התוכנית המוצעת מורכבת משלוש תוכניות אדריכליות.

תוכנית א' - התוכנית הוכנה ע"י אדריכל אהרונסון. התוכנית מתייחסת
ליצירת שביל בעמק התנ"ך ממתחם גת-שמנים דרך יד אבשלום, קבר זכריה,
מערת יהושפט, וכן בניית שרותים.
לתוכנית יש היתר בנייה וניתן יהיה לחוציאה למרכז, בכפוף לבדיקת
הנחיצות של השביל המערבי והחלופה למדרגות.
עלות משוערת - 2.5 מיליון ש"ח לשנת 94.

תוכנית ב' - התוכנית הוכנה ע"י ביקסון - בר-דור.
התוכנית - הקמת ככרות, שרותי מסחר (במקום מבנה ביה"ס במקום),
בגיחון ועליה לעבר עיר דוד. במקביל יש להכניס בתוכנית מסחר
תיירותי.
קטע הכיכרות ניתן להגיש כבקשה להיתר בנייה, אך בעניין המסחר
התיירותי יש צורך בשינוי התוכנית.
במידה שיעשה קישור בתוכנית לחניות, התוכנית תוגש רק לאחר הסדרת
החניות (דבר המצריך הפקעת שטחים) ושינוי יעוד המבנה למסחר.
עדיין לא קיימת הערכה תקציבית לתוכנית.

תוכנית ג' - התוכנית הוכנה ע"י אדריכל רחמימוב - פרויקט מצפה יד
אבשלום וחטיילת (הפרויקט הנו חלק ממשעול שער הרחמים).
התוכנית נמצאת בדיון בוועדה המקומית לקראת אישור, ובחכנה למרכז.

בעקבות הצגת הנושא התפתח דיון ובו הועלו הנקודות הבאות:

דורון רכלבסקי:

- א. בישיבת ועדת ההיגוי התוכנית המוצעת לא אושרה ע"י העירייה אלא הוצגה ואושרה ע"י היו"ר.
- ב. קיימת בעייה מהותית בחצגת התוכנית המוצעת: אין הצגת מכלול כל התכנונים באזור וגבולות מדויקים של הפרוייקט ומח כולל כל פרוייקט.
- ג. יש לבדוק חיבור המדרגות (בתוכנית רחמימוב) עם השביל (תוכנית אחרונסון).
- ד. השביל המוצע הינו קטע ארוך העובר על-יד קברים ומשם לסילואן, כך שמתקבל שביל ריק. יש לבדוק האם לחשאיירו כך או לנסות ולקיים עצירות שונות בדרך.
- ה. יש לבדוק מחו סדר העדיפויות הרצוי בביצוע התוכנית המוצעת.

אדיר שפירא:

- א. עמדת הרל"י היא שפרוייקט הקדרון אינו נמצא בסדר העדיפות.
- ב. יש לבצע קומפילציה של כל תוכניות האזור ולחצביע על הקשרים של התוכניות השונות הקיימות. ללא ביצוע הקומפילציה אין אפשרות לאשר את התוכנית המוצעת.
- ג. יש לראות את מערך התנועה - היעד אליו מופנים התיירים (לאן) וכמויות המשתמשים.
- ד. לא ברור מדוע יש צורך להרחיב קטעי מדרכה בעלי רוחב של 2.5 מ' (רוחב שהוא לכשעצמו רחב מידי) לרוחב של 5 מ'.
- ה. מוצע בשלב הראשון להשתמש בתוואי הקיים - בחצבת כורכר מחודק, ולאחר בחינת השימוש בשביל, לגשת לביצוע מתקדם יותר. (יש לבדוק את בעיות הניקוז).
- ו. מעריך כי אין צורך לגשת לבניית שרותים במקום זה.
- מי יתחזק המבנה במידה ויבנה.
- יש לעודד שרותים בתחום אתרים מתחזקים ומתוקצבים כאשר ברור מי מטפל בהם.

חערה: בתגובה לחערה של דורון רכלבסקי כי באזור גת שמנים מתוכננים שרותים, הודיע איציק יעקובי כי הוא מוותר על השרותים.

משה ריגל:

מבקש לחדגיש כי תוכנית הקדרון הנה הרחבה של תוכנית עיר-דוד.
העירייה מתבקשת לאשר התוכנית בהנחה כי הקטע ישולב בתוכנית כוללת,
שתגובש בהמשך וזאת כדי שחביצוע יהיה במהלך 94.

יששכר בן-חיים:

- א. שיקולי הפרוייקט כפי שהוצגו הינם זמינות לביצוע והצגת עשייה בלבד.
- ב. התוכנית איננה חלק מרכזי ממסגרת הטיפול הכולל, מדובר באזור חשוב אך לא מוביל ומרכזי.
- ג. תהיינה בעיות קשות באשר לנושא התחזוקה במקום.
- ד. העירייה תבחן הנושא ואנו נודיע עמדתנו.

א. ברוק

תוכנית זאת להערכתנו לא צריכה להיות בראש סדר העדיפויות.

החלטות

משרד התיירות חודיע שהוא מוכן לחקצות לפרוייקט 1.5 מיליון ש"ח
אך כבכל פרוייקט בירושלים קיים הכלל של "ש.מ.ש" לכן :

1. העירייה והרל"י מתבקשים להגיש את עמדתם המוסכמת לגבי פרוייקט הקדרון עד לישיבה הבאה.
2. העירייה מתבקשת להציג את סידרי המימון.
3. העירייה מתבקשת להציג את הסידורים באשר לתחזוקת המקום.
4. עמדת העירייה תוצג בישיבה הבאה של חוועדה לתאום פרוייקטים (16/2/94).
5. השרותים כפי שמוצעים בתוכנית א' - לא יכללו בתוכנית בכל מקרה.

רשמח: לאה שטקל

עיריית ירושלים
המינהל לתכנון, הנדסה ותחבורה

بلدية اورشليم القدس
إدارة التنظيم - الهندسة والمواصلات

י"ב באדר תשנ"ד
24 בפברואר 1994
מספרנו: 1320

לכבוד
מר מ. ריגל
יועץ שר התיירות
משרד התיירות
המלך ג'ורג' 24
ירושלים

הנדון: עמק קדרון - חבור למצפור יד אבשלום

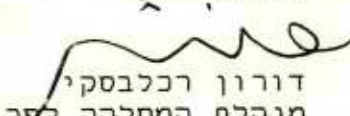
בפגישה עם מתכנני מצפור יד אבשלום נבדקו לבקשתי מספר אלמנטים הנוגעים לחבור הנ"ל.

כפי שאמרתי בועדת התאום האחרונה נראה לי שהצורך במעבר כלי רכב בין המעבר בעמק הקדרון לבין הכביש העליון אינו חיוני.

לאחר הבדיקות מתברר כי הוא אינו דרוש לצורך המצפור אך יחייב, בשל טופוגרפיה, בצוע קירות תמך רציניים למדי. זאת לא רק שיגרום לעלויות גבוהות ולבעיה נופית קשה במקום רגיש זה אלא שהוא אינו מביא תועלת אמיתית.

שביל להולכי רגל קיים כבר היום (אם כי לא ברמה גבוהה) ותכנון המצפור כולל אפשרות לחבור בין שביל זה למצפור.

בכבוד רב,

דורון רכלבסקי
מנהלת המחלקה לפרויקטים מיוחדים

העתק: א. ברזקי, מהנדסת העיר
מר ש. בן שאול, המח' לתכנון עיר
מר י. יעקובי, החברה לפיתוח מזרח ירושלים
מר א. רחמימוב
מר ש. אהרונסון
מר י. גורדון
מר א. גלצ'ינסקי
מר א. שפרון
מר א. ברוק

עיריית ירושלים
הגזברות
מחלקת תקציבים

15 בפברואר 1994
ד' באדר תשנ"ד

לכבוד
מר משה ריגל
משרד התיירות

הנדון: איזור קדרון

בהמשך לשיבת ועדת לתאום פרויקטים מה - 7.2.94 שדנה בהצעת החברה לפיתוח מזרח ירושלים לפתח את איזור הקדרון, הריני להביא בזאת את עמדתנו לפיה הפרוייקט כפי שהוצג, אינו בסדר העדיפות המתאים.

להערכתנו, ישנם פרויקטים שתרומתם לפיתוח התשתית התיירותית גבוהה יותר.

יתר על כן, הפרוייקט אם יבוצע יצור בעיות שיחייבו הן שמירה על ההשקעה והן פעולות אחזקה, ברמה גבוהה.

לאור האמור לעיל, הריני להודיע כי עיריית ירושלים לא תוכל להשתתף בתקציב הפרוייקט ולא תוכל להבטיח תחזוקה נאותה של האתר.

אודה לך אם תביא את עמדתנו לידיעת חברי הצוות.

ב ב ר כ ה

י. בן-חיים
ס. הגזבר לתקציבים

העתקים: מר י. אפרתי - גזבר העירייה
גב' א. ברזקי - מהנדסת העיר
גב' ד. רכלבסקי - מתאמת היחידה לניהול פרויקטים

183TK

30/11

אלימור טו, בורסא,

לשרה השר

מחמ: שלה רגל

פפ פלסן כשהי'ת' גחיליות

מחמ' ש'צה ע'גובי

מ'צ'י'י' מחמ'ת' ח'ק'ת' ט

ה'ג'ה מאור'ת' ט ר'פ'י'ן

אח'י' מחמ'ט' י'י'ן א'ט' א'ח'ה ר'ג'ל

ו. התכנון האזורי התיירותי

א. הגישה הפיזית

הנחות: - "מה שהיה הוא שיהיה" (השוק)
- השירותים מוגדרים וברורים

מטרת
התכנון: ארגון השירותים מבחינה פיזית
ובמונחים של ת.ב.ע.

ב. הגישה השיווקית

השוק לא ידוע, הוא משתנה.
הבסיס: בדיקת השוק, איתור
מגזרי השוק הפוטנציאליים

מטרת
התכנון: גיבוש ה"מוצר התיירותי"

* מהזווית של הצרכן (התייר):
תשובה למשאלות-לב

* מהזווית של היצרן (ספק שירותי
תיירות): מכלול של שירותים במינן
מחושב ("מערכת")

2. המוצר התיירותי (מכלול של שירותי תיירות)

- א. אתרי תיירות:
מיפוי והערכה; ניתוח האטרקטיביות
- ב. איכסון:
ממוסד / לא ממוסד
- ג. מסחר:
מרכזים מסחריים, שירותי אוכל
- ד. נגישות:
תחבורה ואמצעי תחבורה
- ה. פעילויות:
- מיפוי והערכה
- שיתוף תושבי האזור
- שירותי "ההנפשה" (ANIMATION)

3. "ההנפשה"

(ANIMATION)

א. שורש:

נופש / נפש

ב. הגדרה:

הטעם המיוחד

"תחושה של פעלתנות ספציפית בחיי
הכפר, שבה ניתן לתייר להשתלב
ולהרגיש חלק מהכפר ע"י השתתפות
בפעילויות המיועדות לתושבי המקום
בתחומי ספורט, תרבות, אמנות וכו"

דו"ח רשמי של ממשלת צרפת מ-1985

ג. דוגמא:

התקשורת החברתית של הצוללנים

ד. למתכנן:

הדרך הקשה ביותר להצליח
לאזור:

הסיכוי הייחיד להמריא

4. ניתוח השוק

1. איסוף מידע

- * המניעים (מה עשוי למושך את התייר)
- * דפוסי התנהגות בזמן הנופש

2. הסגמנטציה

- * השוק אינו יחידה הומוגנית; הוא מורכב מ"סגמנטים"
- * הגדרת ה-Segment ואיפיונו
- * אמות מידה סוציו-דמוגרפיות
- * מניעים ודפוסי התנהגות
- * הנטרה: הרכבת המוצר התיירותי ובנית התדמית

3. דוגמאות

- * הנופש הכפרי הישראלי
- * הבילוי המשפחתי
- * התייר "הידידותי" (קריטריון סוציו-תרבותי - סגנון חיים)

5. ניתוח השוק: הסגמנטציה (המטודולוגיה המוצעת)

1. תיירות פנים

- * ניתוח איכותי (Focus Group)
- * ניתוח כמותי (מדגם, שאלון, ראיונות)
- * מפגשים עם גורמים מקצועיים
- * עיון בסקרים קיימים

2. תיירות חוץ

- * עיון בסקרים קיימים:
  - סקרים בחו"ל (הרגלי נופש)
  - סקר תיירים "יוצאים"
- * ביצוע סקר על מזהות האירוח ב"עמקים"

ד' בכסלו תשנ"ד
18 בנובמבר 1993

1/010

25
ר"ט

אל : השר
מאת: משה ריגל

הנדון: פתוח מתחם מלונאות במעלה אדומים

1. בדיון שקויים לפני כמה שבועות בלשכת המנכ"ל ביקש ראש העיר של מעלה אדומים שהמשרד יכין תוכנית אב לפתוח התיירות בעיר. בסיכום הדיון ביקשני המנכ"ל שאגבש רעיונות לאחר שאסייר במקום עם הנהלת העיר. סיירתי במעלה אדומים עם נציג הח.מ.ת ועם מרכז ועדת ירושלים ואכן גיבשתי רעיונות לפתוח. הבינותי שבשל השלכותיו של הנושא בתחום הגאו-פוליטי התנאי להמשך הטיפול הוא קביעת עמדתך. לצורך זה ברצוני להציג בפניך את רעיונותי כדלהלן:
2. הנהלת העיר ראתה את עצמה מבחינה תיירותית כחלק ממדבר יהודה במקום לראות את עצמה כחלק אינטגרלי של ירושלים. אכן קירבתה הגאוגרפית של העיר מחייבת אותנו לחברה מבחינה תיירותית לירושלים ולראות בשתי הערים יחידה תכנונית אחת, כמו שמתחם רמת רחל או בית זית מהווים חלק אינטגרלי של מרחב ירושלים בתחום התכנון התיירותי האזורי.
3. ידוע המחסור החמור של קרקע זמינה למלונאות בירושלים. למרות כל מאמצינו אינני צופה לפתרון, לו חלקי, בשנים הבאות בתחום המונוצופלי של עיר הבירה. אנו חייבים לבנות כ- 8000 חדרים עד שנת ה- 2000, כלומר אנו חייבים להציע מגרשים זמינים ביקובות כפולה כדי לספק את דרישות ההיצע הלכה למעשה (לא כל מגרש ממוקם במיקום אופטימלי). כמות כזו של מגרשים זמינים חייבים אנו להציע לא רק בתוך ירושלים אלא גם מעבר לגבולותיה המונוצופליים, בין היתר, במעלה אדומים.
4. למשקיעים ידוע שמפת אזורי הפתוח של משרד התיירות, שאושרה ע"י הממשלה, כוללת אזור ירושלים כאזור פתוח א', כאשר בגבולותיו של איזור ירושלים כלולה העיר מעלה אדומים. לכן הם מניחים שפתוח התיירות במעלה אדומים היא לא רק על דעת המשרד אלא בעדודו האקטיבי. בהקשר לכך נציגי בעלי הבנק הבינלאומי (ה"ה ספרא) מבקשים לבנות אזור תיירות שלם במעלה אדומים ופנו לשם כך למשרד.

-2-

5. יש אכן אזור מתאים ביותר לפתוח מלונאי במעלה אדומים במסגרת הרחבת תכנית המתאר החדשה שמכין האדריכל אהרונסון. ניתן להקים אזור תיירות בקיבולת של 3000 חדרי מלון תוך שילוב מקבצי דירות נופש שיהנו הן מקרבת ירושלים (5 דקות מהגבעה הצרפתית) והן מתנאי אקלים עדיפים על ירושלים שיאפשרו התפתחות של מתקני נופש. (פחות ימי גשם ויותר ימי שמש).
6. ניתן לראות את המתחם כמשתלב כאמור עם המצאי האכסוני של ירושלים אבל גם עם ההתפתחות הבינלאומית העתידית... של צפון ים המלח (מרחק של 15 דקות)!
7. נציגי ספרא מבקשים לקבל הרשאה לתכנון על כל המתחם. ככלל אסור להעניק ליזמים זכויות מעורפלות לא מוגדרות ולכן אין להעתר לפנית היזמים בשלב זה אלא על המשרד עם מ.מ.י לגבש פרוגרמה ולהכין תכנית מתאר תיירותית ורק לאחר מכן להחליט על דרך שיווקם של המגרשים.
8. בפרוגרמה יש לקחת בחשבון את היקף התשתיות ההנדסיות הנדרשות שישפיע על אופי האתר. יתכן למשל ששילוב אזור של וילות יוכל לשמש מקור חלקי למימון התשתיות האלה.
9. מהנהלת העיר הבינתי שהממשלה הפסיקה להפעיל את ועדות התכנון בכל יהודה ושומרון פרט למעלה אדומים וגוש עציון הנחשבים כאמור כחלק מאזור ירושלים על פי החלטת הממשלה. הליכי התכנון ביו"ש כמובן קצרים ביותר כך שמבחינה זו יש עדיפות למעלה אדומים על פני ירושלים שהסירבול התכנוני - אפילו במסגרת הוול"ל - יעכב את בניית המלונאות.

המלצה

10. להלן המלצתי לאחר "מתן אור ירוק מיניסטרילי":
  - א. בשל המחסור הצפוי בהיצע חדרי מלונות והעדר מגרשים זמינים בתוך ירושלים יש לתת עדיפות להקמת מתחם מלונאי בהיקף של כ- 3000 חדרים (בשלב ראשון) בתחום המוניציפלי של מעלה אדומים השייך כאמור לתחום המטרופוליני של ירושלים, לפחות מנקודת ראות תיירותית.
  - ב. יש לקבל אישור עקרוני של מ.מ.י ושל משרד השיכון הן באמצעות הועדה המשותפת תיירות - מ.מ.י והן ישירות בדיון בין שני השרים (תיירות ושיכון), לשם הכנת פרוגרמה ותכנית מתאר מפורטת.
  - ג. יש להטיל בשם המשרד ומ.מ.י על הח.מ.ת. להכין את הפרוגרמה ואת תכנית המתאר כשבהמשך תיהפך הח.מ.ת. לחברת הפתוח של המתחם, במסגרת המדיניות החדשה של המשרד להפיכתה של הח.מ.ת. לחברת פתוח לכל דבר בתחום התיירות.

.../3

-3-

- ד. לשם כך יש להעניק לת.מ.ת. באמצעות הועדה המשותפת תיירות - מ.מ.י הרשאה לתכנון ופתוח המתחם.
- ה. עם גיבוש הפרוגרמה ותכנית בנין העיר תשווק הח.מ.ת את האתר ותנהל מו"מ עם משקיעים הפוטנציאלים, תוך בחינת היתרונות והחסרונות של מסירת המתחם כולו לקבוצת משקיעים אחת מול שיטת פרציליזציה למגרשים לשם שיווק למשקיעים בודדים. רק אז ניתן יהיה לבחון את הצעתה של קבוצת ספרא.
- ו. על הח.מ.ת יהיה להיערך ארגונית ומשפטית כדי להיות לחברה מפתחת עם כל המשתמע מכך, כפי שמימלא היא חייבת להערך לפתוח מתחמים אחרים בארץ.
- ז. ראש העיר פנה להנהלת המשרד בבקשה להתחיל את תהליך התכנון והפתוח. אני כמובן ממליץ להענות לפנייתו בדרך שהצעתי ובכפוף לאילוצים הפוליטיים כפי שתקבע.

ב ב ר כ ה ,

משה ריגל

העתק: מר אלי גונן - מנכ"ל
מר דויד הרניק - מנכ"ל ח.מ.ת.

ד' בכסלו תשנ"ד
18 בנובמבר 1993

1/010

אל : השר
מאת : משה ריגל

הנדון: פתוח מתחם מלונאות במעלה אדומים

1. בדיון שקויים לפני כמה שבועות בלשכת המנכ"ל ביקש ראש העיר של מעלה אדומים שהמשרד יכין תוכנית אב לפתוח התיירות בעיר. בסיכום הדיון ביקשני המנכ"ל שאגבש רעיונות לאחר שאסייר במקום עם הנהלת העיר. סירת במעלה אדומים עם נציג הח.מ.ת ועם מרכז ועדת ירושלים ואכן גיבשתי רעיונות לפתוח. הבינותי שבשל השלכותיו של הנושא בתחום הגאו-פוליטי התנאי להמשך הטיפול הוא קביעת עמדתך. לצורך זה ברצוני להציג בפניך את רעיונותי כדלהלן:
2. הנהלת העיר ראתה את עצמה מבחינה תיירותית כחלק ממדבר יהודה במקום לראות את עצמה כחלק אינטגרלי של ירושלים. אכן קירבתה הגאוגרפית של העיר מחייבת אותנו לחברה מבחינה תיירותית לירושלים ולראות בשתי הערים יחידה תכנונית אחת, כמו שמתחם רמת רחל או בית זית מהווים חלק אינטגרלי של מרחב ירושלים בתחום התכנון התיירותי האזורי.
3. ידוע המחזור החמור של קרקע זמינה למלונאות בירושלים. למרות כל מאמצינו אינני צופה לפתרון, לו חלקי, בשנים הבאות בתחום המונוצופלי של עיר הבירה. אנו חייבים לבנות כ- 8000 חדרים עד שנת ה- 2000, כלומר אנו חייבים להציע מגרשים זמינים ביקובות כפולה כדי לספק את דרישות ההיצע הלכה למעשה (לא כל מגרש ממוקם במיקום אופטימלי). כמות כזו של מגרשים זמינים חייבים אנו להציע לא רק בתוך ירושלים אלא גם מעבר לגבולותיה המונוצופליים, בין היתר, במעלה אדומים.
4. למשקיעים ידוע שמפת אזורי הפתוח של משרד התיירות, שאושרה ע"י הממשלה, כוללת אזור ירושלים כאזור פתוח א', כאשר בגבולותיו של איזור ירושלים כלולה העיר מעלה אדומים. לכן הם מניחים שפתוח התיירות במעלה אדומים היא לא רק על דעת המשרד אלא בעדודו האקטיבי. בהקשר לכך נציגי בעלי הבנק הבינלאומי (ה"ה ספרא) מבקשים לבנות אזור תיירות שלם במעלה אדומים ופנו לשם כך למשרד.

-2-

5. יש אכן אזור מתאים ביותר לפתוח מלונאי במעלה אדומים במסגרת הרחבת תכנית המתאר החדשה שמכין האדריכל אהרונסון. ניתן להקים אזור תיירות בקיבולת של 3000 חדרי מלון תוך שילוב מקבצי דירות נופש שיהנו הן מקרבת ירושלים (5 דקות מהגבעה הצרפתית) והן מתנאי אקלים עדיפים על ירושלים שיאפשרו התפתחות של מתקני נופש. (פחות ימי גשם ויותר ימי שמש).
6. ניתן לראות את המתחם כמשתלב כאמור עם המצאי האכסוני של ירושלים אבל גם עם ההתפתחות הבינלאומית העתידית... של צפון ים המלח (מרחק של 15 דקות)!
7. נציגי ספרא מבקשים לקבל הרשאה לתכנון על כל המתחם. ככלל אסור להעניק ליזמים זכויות מעורפלות לא מוגדרות ולכן אין להעטר לפנית היזמים בשלב זה אלא על המשרד עם מ.מ.י לגבש פרוגרמה ולהכין תכנית מתאר תיירותית ורק לאחר מכן להחליט על דרך שיווקם של המגרשים.
8. בפרוגרמה יש לקחת בחשבון את היקף התשתיות ההנדסיות הנדרשות שישפיע על אופי האתר. יתכן למשל ששילוב אזור של וילות יוכל לשמש מקור חלקי למימון התשתיות האלה.
9. מהנהלת העיר הבינתי שהממשלה הפסיקה להפעיל את ועדות התכנון בכל יהודה ושומרון פרט למעלה אדומים וגוש עציון הנחשבים כאמור כחלק מאזור ירושלים על פי החלטת הממשלה. הליכי התכנון ביו"ש כמובן קצרים ביותר כך שמבחינה זו יש עדיפות למעלה אדומים על פני ירושלים שהסירבול התכנוני - אפילו במסגרת הוול"ל - יעכב את בניית המלונאות.

המלצה
=====

10. להלן המלצתי לאחר "מתן אור ירוק מיניסטרילי":
  - א. בשל המחסור הצפוי בהיצע חדרי מלונות והעדר מגרשים זמינים בתוך ירושלים יש לתת עדיפות להקמת מתחם מלונאי בהיקף של כ - 3000 חדרים (בשלב ראשון) בתחום המוניציפלי של מעלה אדומים השייך כאמור לתחום המטרופוליני של ירושלים, לפחות מנקודת ראות תיירותית.
  - ב. יש לקבל אישור עקרוני של מ.מ.י ושל משרד השיכון הן באמצעות הועדה המשותפת תיירות - מ.מ.י והן ישירות בדיון בין שני השרים (תיירות ושיכון), לשם הכנת פרוגרמה ותכנית מתאר מפורטת.
  - ג. יש להטיל בשם המשרד ומ.מ.י על הח.מ.ת. להכין את הפרוגרמה ואת תכנית המתאר כשבהמשך תיהפך הח.מ.ת. לחברת הפתוח של המתחם, במסגרת המדיניות החדשה של המשרד להפיכתה של הח.מ.ת. לחברת פתוח לכל דבר בתחום התיירות.

.../3

-3-

- ד. לשם כך יש להעניק לת.מ.ת. באמצעות הועדה המשותפת תיירות - מ.מ.י הרשאה לתכנון ופתוח המתחם.
- ה. עם גיבוש הפרוגרמה ותכנית בנין העיר תשווק הח.מ.ת. את האתר ותנהל מו"מ עם משקיעים הפוטנציאלים, תוך בחינת היתרונות והחסרונות של מסירת המתחם כולו לקבוצת משקיעים אחת מול שיטת פרציליזציה למגרשים לשם שיווק למשקיעים בודדים.
רק אז ניתן יהיה לבחון את הצעתה של קבוצת ספרא.
- ו. על הח.מ.ת. יהיה להיערך ארגונית ומשפטית כדי להיות לחברה מפתחת עם כל המשתמע מכך, כפי שמימלא היא חייבת להערך לפתוח מתחמים אחרים בארץ.
- ז. ראש העיר פנה להנהלת המשרד בבקשה להתחיל את תהליך התכנון והפתוח. אני כמובן ממליץ להענות לפנייתו בדרך שהצעתי ובכפוף לאילוצים הפוליטיים כפי שתקבע.

ב ב ר כ ה ,

משה ריגל

העתק: מר אלי גונן - מנכ"ל
מר דויד הרניק - מנכ"ל ח.מ.ת.

מ/ס 2

! את: מר ש. לורא, אסמ
מסמ: רגל

(1) מ"ל"ג > מה שזוהו ב'דפוס'
לקראת נוס לשנת ב'תש"ד
יזה פק מה שנתח
ל'ו ג'מס
ז' שוח' אמן אק פק מהינ"ו
הנה ש'חוט?

ל' בחשוון תשנ"ד
14 בנובמבר 1993

1/003

(פ'אמ)

אל : המנכ"ל
מאת: משה ריגל

הנדון: הפעלת לשכות המשרד בחו"ל איסוף מידע לשם תכנון ופתוח שרותי תיירות בישראל - מצע לדיון בכנס לשכות באירופה.

1. מצ"ב נייר עבודה כפי שסוכם ביננו.
2. אני מקווה שהנושא יועלה בכנס כאחד הנושאים העיקריים על סדר היום.
3. המשרד חייב לראות בשליחיו בחו"ל מקור מידע לתכנון ופתוח ולהעריך אותם, בין היתר, על סמך תרומתם לגבוש רעיונות לתכנון ופתוח.
4. זאת אכן מהפכה בהגדרת התפקיד של מנהל לשכה אבל זאת בעיני מהפכה חיונית למשרד.
בכנסים האזוריים הבאים של המשרד ניתן יהיה אולי להקדיש יותר זמן לליבון הסוגיה ואם הוזמן אוכל - לפרט.

ב ב ר כ ה ,

משה ריגל

העתק: מר דוד הרניק - מנכ"ל ח.מ.ת.

הפעלת לשכות המשרד בחו"ל
באסוף מידע לשם תכנון ופתוח שרותי תיירות בישראל

1. בהיותי שייך מזה שנים רבות למדי לממסד "ח.מ.ת, ח.פ.ת, אנו "באנו ארצה" אינני מתיימר להפגין בקיאות בניתוח תפקידי לשכות המשרד חו"ל. אך למיטב ידיעתי הן אינן ממלאות תפקיד באיסוף מידע לשם תכנון ופתוח שרותי תיירות בישראל. תחום פעילות זה חיוני למשרד כמפורט להלן:
2. שיטת הפיתוח הנכונה חייבת להתחיל בניתוח השווקים, בניחוח מגמות הביקוש ובליימוד הרגלי הנופש של התייר האירופי. אנו חייבים ללמוד איך מתנהג התייר האירופי במיוחד באגן ים התיכון, מה מניע אותו, מה הוא מחפש ומה הוא מוצא. לדוגמא: אנו מכירים כולנו את המאפיינים של האכסון התיירי הקלאסי, המלון עם הלובי, עם המסעדות יתר השטחים הציבוריים וכו'. יש טוענים שהיחס של התייר האירופי כלפי האכסון התיירי הקונבציונלי משתנה: יותר ויותר רואים באוירה שנוצרת במלון אוירה שמטרתה לכפות על התיירות שימוש בשרותי המלון, בו בזמן שהתייר רוצה להרגיש חופש בחירה בהרגלי הצריכה שלו. לכן טוענים שההתפתחות הסוציולוגית של התיירות תעדיף הקמת מתקני אכסון "פחות מחייבים" בנויים על המושג של SELF CATERING. בינתיים נדמה שאנו כולנו עדיין "נעולים" על שיטת המלונאות הרגילה שאגב מצליחה מאוד בישראל. אולי עלינו לשנות כיוון לגבי הפתוח בשנים הבאות? כאמור הנושא הובא רק לשם המחשה עד כמה גורמי התכנון ופתוח במשרד ומחוצה לו זקוקים למידע מהשוק. אותם גורמי התכנון והפתוח בשל העדר מידע אמין שיטתי עובדים על סמך תחושותיהם בלבד. לשכות המשרד בחו"ל בהיותן ממוקמות מעצם הגדרתן ברצות מקור של התיירות הבינלאומית חייבות להיות בשרשרת גביוש "המוצר התיירות" בארץ החוליה הראשונה של ריכוז המידע על שיוקי התיירות שממני תגובש פרוגרמת הפיתוח.
3. לשם כך יש להכשיר את מנהלי הלשכות, קרי שליחי המשרד, שיהיו רגישים לנושא הפיתוח עד כדי כך שידעו לאסוף את המידע הרלוונטי להבין אותו, לנתח אותו ולהפכו להמלצה קונקרטיבית בתחום התכנון והפיתוח.
4. לשם כך יש להקצות זמן פנוי של מנהלי הלשכות על חשבון הזמן המוקדש לפעילויות המסורתית של הלישכה.
5. לשם כך יש להכליל את הנושא של איסוף המידע לשם תכנון ופתוח כחלק אינטגרלי של פעילות הלישכה ברשימת המטלות העיקריות של הלשכה.

.../2

-2-

6. בצורה קונקרטית יותר התפקיד החדש מיועד לכל שליחי המשרד המקהנים ליד מכוני מחקר ספריות מקצועיות בתחום התיירות כגון לונדון, פריס, בלגיה, הולנד, ספרד וכו'. הכוונה איננה שמנהל הלשכה ישמש "דאור", כלומר שיעביר למשרד הראשי בירושלים חומר בשפה המקומית ויראה ברך ביצוע התפקיד. הכוונה היא כאמור לאסוף ולנתח את החומר הרלוונטי ובעיקר להציע הצעות שמתוך ממצאי החומר תכנון ופתוח ומסקנותיו.
7. חומר רב על התיירות מתפרסם בתחומים שונים לרבות בתחום הסוציולוגי שחייב לשמש לנו בסיס לגיבוש רעיונות פיתוח: למשל בארץ מקובל לפלח שווקים על פי אמות מידה סוציו-דמוגרפיים. באירופה יודעים מצמן שפילוח השוק על פי אמות המידה האלה אינו מספיק והומצא פילוח על פי אמות מידה של סיגנוני חיים. פילדות שוק ה כמובן גם ישום לניתוח השווקים בתיירות. אנו מעוניינים לקבל באמצעות הלשכות את אותם הניתוחים הרלוונטים לנו.
8. באגן הים התיכון שישראל משתייך אליו גם בתיירות קיימים דגמים שונים של פתוח דגמי אתרי תיירות ואזורי נופש. חלקם הצליחו וחלקם נכשלו אם זה ביוון, בטורקיה, במלטה, בטוניזיה, בקפריסין או בספרד וצרפת. חומר רב מתפרסם באירופה על הניסיון המצטבר בפתוח התיירותי באגן הים התיכון, חומר זה לא מגיע אלינו. על הלשכות להגיע אליו, ללמוד אותו ולהציע לנו הצעות איך ניתן להשתמש בו בארץ.
9. ההתלבטות של המשרד ידועה בנוגע לפוטנציאל תיירות נופש בקייץ ותיירות חופים. עמדותיהם של קובעי במדיניות ושל המתכננים מתגבשות וכאמור, בעיקר על סמך תחושות, ניסיון מצטבר ושיחות אקראי עם גורמי הענף. הסיבה פשוטה מאוד: אין לנו מקור מידע מקצועי מנותח באופן מקצועי. לא מיותר לחזור להדגיש עד כמה חיוני לנו המידע המנותח ואנו חייבים לראות כאמור בלשכותינו בחו"ל מקור אספקת ראשי של המידע המנותח.
10. בסופו של דבר חייב להתפתח דו-שיח בלתי פוסק @בין הלשכות לבין גורמי התכנון @ והפתוח בארץ, אגב, לטובת שני הצדדים: מהדו-שיח הזה לא רק יהנו גורמי התכנון והפתוח של המשרד אלא גם גורמי השיווק לרבות שליחי המשרד בלשכותיהם הן במשיכת השקעות חוץ (תפקיד שלא מומש עד כה!) והן במסירת מידע על מגמות הפתוח בארץ למחליטנים בשוק. מידע זה עשוי להקל על החלטות ארוכות טווח של אותם המחליטנים לפתח תנועת תיירים לישראל.

ב ב ר כ ה ,

משה ריגל

0855872 WFF

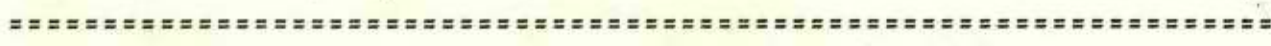
שירות לקוחות (15/15)

5500

קיבוץ דליה דאר דליה 18 920

טלפון: 04-897345

פקס: 04-897566

14 באוקטובר 1993

Handwritten signature and initials

5433
מחלקת משאבי אנוש
מס' תעודת זהות
11111111
מס' תעודת זהות
11111111
מס' תעודת זהות
11111111

לכבוד

מחלקת משאבי אנוש

מס' תעודת זהות

שלום רב !

הנדון: שיפוץ ושיחזור האמפיתאטרון בקיבוץ דליה לקראת אירוע לציון 50 שנה לכנס המחולות הראשון בדליה (שבועות תש"ד - שבועות תשנ"ד)

במסגרת הציון החגיגי לאירוע הנזכר בנדון - ובמשולב עם חג ה-55 לעלית קיבוץ דליה על הקרקע וחג השבועות תשנ"ד, אותם מתכוון קיבוץ דליה לציון - אנו פונים אליכם לסייע סיוע כספי הולם למטרה בנדון.

בשנים האחרונות נערכו באמפיתאטרון בדליה שני אירועים אזוריים של חג שבועות. כל אירוע כזה הצריך שיקום ובינוי מחדש של כלל שטח האמפיתאטרון. מטרתנו היא להביא הפעם את מכלול שטח האמפיתאטרון לרמה שתאפשר הפעלתו בצורה סדירה ושוטפת כנכס תרבותי אמנותי פעיל.

אנו פונים אליכם תוך הנחת הקשר והזיקה המיוחדים שיש לכם לגבי אירוע מסוג זה המציג כלפי תיירות החוץ והפנים בישראל את הפולקלור המיוחד הבא לידי בטוי דרך חגי ישראל רקודי העם וההתיישבות החקלאית בארץ.

נבקשכם להתייחס לפנייתנו בסדר עדיפות גבוה בתוך תקציב הפעולות לשנת תשנ"ד. נהיה אתכם קשר כדי לתאם פגישה ראשונה עם נציגי הקיבוץ.

ב ב " ח

דודו זכאי ורפי קרפול
(הצוות המארגן)

נחום סיון ✓
(מזכיר)

חג השבועות בסימן יובל ה-50 לכנס הראשון

(ו' סיון תשנ"ד, 16.5.94)

יש משהו בצמד המילים "כנס דליה" כדי לעורר זכרונות וגעגועים: מקימי קיבוץ דליה, ותיקי היישוב וחולמי המדינה שבדרך יצרו בין שתי גבעות בפאתי דליה כנס שהוא נכס לאוהבי המחול והתנועה, למסורת היהודית המשתלבת בהוויה הישראלית, לאוהבי האדמה וללוחמי אחוות תושביה.

יש משהו בצמד המילים "כנס דליה" כדי להרטיט לבבות: זה היה לפני 50 שנה ואחרי הראשון באו נוספים. כל אחד וכנס דליה שלו. לכל אחד ואחת סיבה להתרגש, להרגיש שייך, לרצות להיות שם שוב. גם מי שרק ישב על האבן וצפה במחוללים - רקד בדליה.

יש משהו בצמד המילים "כנס דליה" כדי להניע שרירים: לנוע אל העתיד תוך כיבוד העבר ולצעוד אל המקורות כדי לעצב את המחר, לחולל על אדמת דליה כדי לאהוב את הארץ הקשה והנפלאה הזאת.

יש משהו בצמד המילים "כנס דליה"
המעורר זכרונות וגעגועים, מרטיט לבבות ומניע שרירים.
אנחנו נראה אותו קם ומתחדש מול עינינו. אנחנו נהיה בדליה!

מטרה: ציון יובל ה-50 לכנס הראשון ע"י שיקום האמפיתאטרון בדליה כ:
נכס תרבותי חי, נושם ופועל - כנסי תרבות ומועד.
נכס היסטורי - תולדות המדינה.
נכס תיירותי - לתיירות פנים וחוץ.
נכס אמנותי - לתולדות ריקודי העם.

היוזמים: קיבוץ דליה בשיתוף ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י ומשרד החינוך והתרבות.

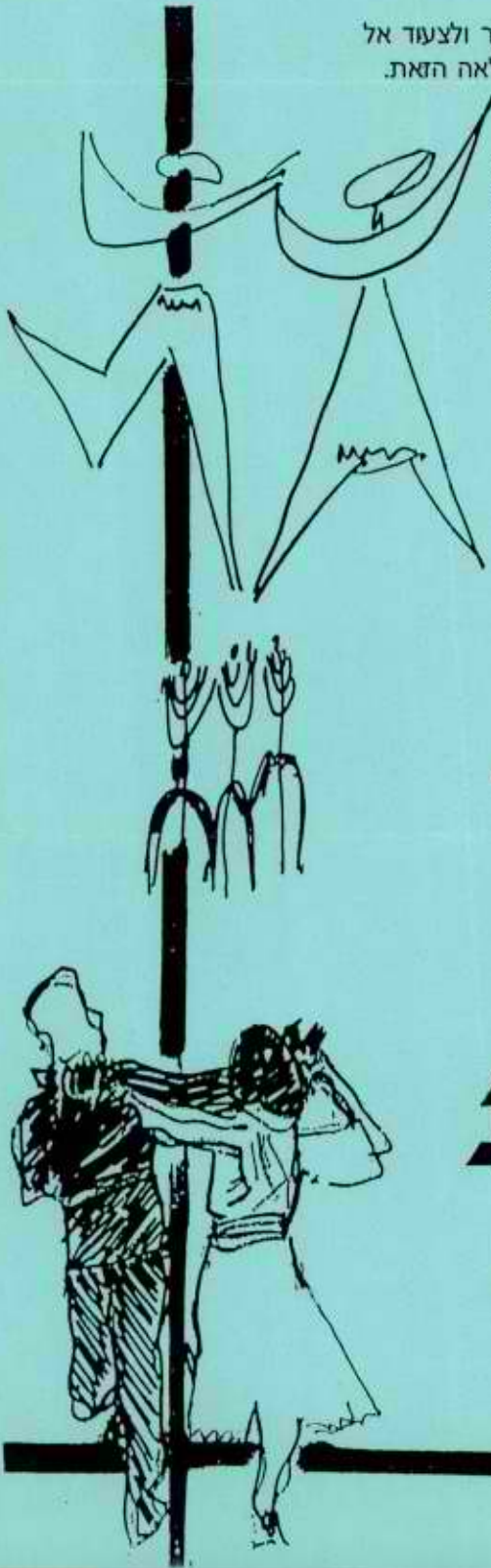
תאריך היעד: חג השבועות, ו' סיון תשנ"ד, 16.5.94.

יוזמים ותומכים: את? אתה? אתם?

בברכה ובתודה
הצוות המארגן וחברי קיבוץ דליה

יובל ה-50 לכנס המחולות בדליה

50 שנה! מחולות

י"ח חשוון תשנ"ד
25 אוקטובר 1993

אניק
8/10/93

לכבוד
סי הג'י'פולו
מנכ"ל

שלום רב,

הנך מוזמן לישיבת צוות המנכ"לים לפיתוח התיירות בכפר.

המקום: לשכתו של מנכ"ל משרד החקלאות, רח' ארניא 8 הקריה, ת"א
הזמן: 28.10.93 שעה 08:30

סדר היום:

- 08:30 - פתיחה, דו"ח משיבה לישיבה.
- תוכנית עבודה לשנת 1994.
- כנס תיירות בין-לאומי אוקטובר 1994.
- סיכומים והחלטות: אישור תקנון הקרן לפיתוח התיירות בכפר אישור תקציב ההפעלה.
- 10:00 - מצטרפים השרים מר עוזי ברעם, שר התיירות מר יעקב צור, שר החקלאות.

אישור ההחלטות וסיכומי השרים.

הישיבה תסתיים בשעה 11:00. נא לדייק.

יוסף אנגל (ג'וחא)
רכז הוועדה

Ornithology
1887

מדינת ישראל STATE OF ISRAEL

משרד התיירות
MINISTRY OF TOURISM
JERUSALEM ירושלים

סיכום ישיבת מנכ"לים 21/6/93

משתתפים: מנכ"ל התיירות - מר א. גונן, ג'וחא, מ. ריגל, ג. שניר
ר. אקראי

מנכ"ל החקלאות - מר יונתן בשיא, ש. ארז, א. לפידות
מנכ"ל ממ"י - מר מ. ורדי, ד. קריספין
מנכ"ל קק"ל - מר אלישיב, נחמיאס, ד. ברוידא
מנכ"ל סוכנות - גב' רונית דולב, מר משה נתיב

1. אושרו עקרונות הפעולה לטיפול בתיירות הכפרית שהוצגו בדיון.
(מצורפים דפי ההסבר)

2. הוחלט להקים צוות יועצים משפטיים בין-משרדי שיבחן:

- א. השפעת חוק המכרזים על התיירות הכפרית. לצוות ניתן מנדט להציע הצעות לשינוי תקנות, על-מנת להתאים את החוק למציאות בשטח.
- ב. לנסח את תקנון הקרן המשותפת לפיתוח התיירות הכפרית.
- ג. הצוות ירוכז ע"י אנגל יוסף (ג'וחא), עו"ד מירי חושן ממשרד התיירות והיועץ המשפטי של משרד החקלאות.

3. הוחלט להקים צוות בן משרדי שיזום ויכין:

- א. תכנון עקרוני והערכת עלויות של 1-2 עמותות איזוריות.
  - 1א. תכנון מפורט ותימחור של 3-4 מושבי תיירות.
  - 2א. בדיקת 2-3 אתרים בקיבוצים, תיכנון והשקעות.
- ב. תוקם קרן משותפת לעדוד התיירות במגזר הכפרי בהשתתפות משרד התיירות, משרד החקלאות, הסוכנות וקק"ל.
- ג. צוות יכין רשימת פרויקטים לטיפול הקרן המשותפת לשנת 1994.
- ד. צוות יכין דו"ח ביצוע פעולות של חממות התיירות.

ה. חברי הצוות - י. אנגל - תיירות,
מ. ריגל - תיירות,
עו"ד מ. חושן - תיירות,
שייקה ארז - חקלאות,
אבי לפידות - חקלאות,
רונית דודוביץ - סוכנות,
דוד ברוידא - קק"ל,
דרור קריספין - ממ"י

4. פארק נושאי - ישנה הסכמה בין המשרדים להזיז את הפרוייקט בעדולם.
מ. ריגל ירכז הנושא ויכין הצעת מסגרת לתיכנון ותשתיות.

5. הישיבה הבאה תערך בספטמבר.
הישיבה תחולק ל-2: בחלק הראשון יערך דיון של פורום המנכ"לים בממצאים שהוכנו, בחלק השני ישתתפו השרים עוזי ברעם ויעקב צור.

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד התיירות
MINISTRY OF TOURISM
JERUSALEM ירושלים

2/012

קרון קיימת לישראל
=====

הסוכנות היהודית
=====

משרד החקלאות
=====

משרד התיירות
=====

קרון לפיתוח תיירות בכפר

1. מטרות הקרון

משרד התיירות, בשיתוף עם משרד החקלאות, הסוכנות היהודית והק.ק.ל. מעוניינים בעידוד ופיתוח התיירות הכפרית. לשם השגת המטרה האמורה, החליטו על הקמת קרון משותפת אשר תתמוך בפעולות מסויימות, אשר תהיינה זכאיות לתמיכה כזו בהתאם לקריטריונים שיקבעו להלן.

2. מימון הקרון

הקרון תישא את הכותרת "קרון לפיתוח תיירות בכפר" והיא תתקצב על ידי משרד התיירות, משרד החקלאות, הסוכנות היהודית והק.ק.ל. הקרון מאושרת על ידי משרד האוצר.

3. הנהלת הקרון

א. חברי הנהלת הקרון יהיו נציגי משרד התיירות, משרד החקלאות, הסוכנות היהודית והק.ק.ל. כיו"ר ייבחר נציג משרד התיירות.
ב. פעולות הקרון תבוצענה באמצעות ועדה מקצועית המורכבת מחמישה נציגים. ארבעה נציגים של חברי ההנהלה, ויו"ר שיהיה יו"ר הנהלת הקרון.
ג. יו"ר הנהלת הקרון יקבע מועדים לכינוסה של הועדה המקצועית, וסדר יום לישיבה.

4. תפקידי הקרון

א. בדיקת הבקשות תעשה על ידי הועדה המקצועית בהתאם לנוהל זה. הנהלת הקרון רשאית לבקש הבהרות ממגישי הבקשה ולקבוע הנחיות נוספות לשם פעילותה, ובלבד שיהיו בהתאם למדיניות שהיא תקבע ויעמדו בקריטריונים של הקרון.
ב. ועדת הסינון תבדוק את הבקשה עם המסמכים הנלווים אליה ותעביר את אישורה להנהלת הקרון.
ג. סכום ההשתתפות למגיש הבקשה יאושר על ידי הנהלת הקרון לאחר אישור הבקשה על ידי הועדה המקצועית.
ד. החלטות הנהלת הקרון תנתנה ברב דעות.

.../2

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד התיירות
MINISTRY OF TOURISM
JERUSALEM ירושלים

-2-

5. הגשת בקשה

- א. את הבקשה יש להגיש ליו"ר הועדה המקצועית במשרד התיירות, רח' המלך ג'ורג' 24 ירושלים.
- ב. בקשה תוגש באמצעות עמותת התיירות האיזורית.
- ג. הבקשה תכלול את הפרטים כדלהלן, ותהיה מלווה במסמכים ובאישורים המתאימים:
1. אישור העמותה הכולל:
    - 1.1 אישור בעלות היזם על הקרקע או הסכם שכירות.
    - 1.2 אישור "ישוב תיירות" בכתב. (אישור זה ניתן ע"י מנכ"ל משרד התיירות לישובים שעומדים בקריטריונים שנקבעו ע"י משרד התיירות ל"ישוב תיירות").
    - 1.3 אישור ועדת התיכנון המקומית.
  2. התחייבות היזם להפעיל את האתר 7 שנים לפחות כאתר תיירות.
  3. תצהיר כי המבקש לא קיבל וכי אין לו התחייבות לקבל כל סיוע ממקור אחר השייך לגופים החברים בקרן, למעט מתקציבי הסוכנות היהודית.
  4. כל מסמך אחר בהתאם לדרישות הקרן.
- טפס בקשה ניתן לקבל במשרד התיירות או במשרדי העמותות האיזוריות לתיירות.

6. החלטת הקרן

החלטות הנהלת הקרן בדבר הזכאים לקבלת מענק, תקבענה על בסיס מקצועי אשר יביא בחשבון את צרכי התיירות והתעסוקה באיזור. לענין זה תסתמך הנהלת הקרן על מסקנות הועדה המקצועית.

7. זכאויות להשתתפות בקרן

- א. הפעולות הזכאויות להשתתפות הקרן הן:
1. הקמה, שיפוצים ורכישת ציוד לחדרי אירוח, בקיבוץ ובמושב ובמושבה.
  2. הקמת אטרקציות קטנות.
  3. יזמויות תיירותיות אחרות כפי שתקבע הנהלת הקרן.
  4. תיכנון התיירות לעמותה.
  5. תיכנון וביצוע כפרי תיירות (תשתיות).
- ב. ובלבד שהפעולות המנויות בסעיף א' אינן זכאויות במסגרת החוק לעידוד השקעות הון.
- ג. משרד התיירות יבדוק אם הפעולה הזכאית כאמור בסעיף קטן א' הותאמה לתוכנית התיירות האיזורית.

.../3

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד התיירות
MINISTRY OF TOURISM
JERUSALEM ירושלים

-3-

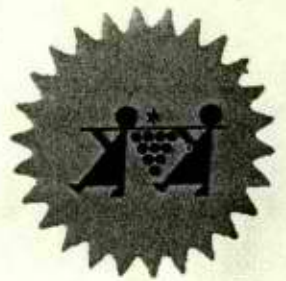
8. שיעור השתתפות

- א. סכום ההשתתפות של הקרן בתמיכה בפעולות המנויות בסעיף 7 א' 1, ו- 2 יהיה בשיעור 30%.
- ב. סכום ההשתתפות של הקרן בתמיכה בפעולות המנויות בסעיף 7 א' 4, ו- 5 יהיה בשיעור 80%.
- ג. סכום ההשתתפות של הקרן בתמיכה בפעולה המנויה בסעיף 7 א' 5, יקבע על ידי הנהלת הקרן לפי הענין.

9. אישור לביצוע

- א. יזם אשר תוכניתו אושרה על ידי הנהלת הקרן יעביר דוחות ביצוע של התוכנית בהתאם לשיעור ההשתתפות שנקבע.
- ב. ביצוע התשלומים על ידי הקרן יעשה בתום ביצוע התוכניות המאושרות בהתאם לדוח מאושר על ידי רואה החשבון של היזם.
- ג. להנהלת הקרן תהיה הזכות שלא לאשר סעיפים מסויימים בתוכניות שהוגשו, אפילו אם עמדו בקריטריונים, וכל זאת על מנת שניתן יהיה לעמוד במסגרת התקציבית של הקרן בהתחשב בסך כל הבקשות שהוגשו אליה.
- ד. הנהלת הקרן תהא רשאית לקבוע את התקופה שבה יהיה תוקף לכתב האישור ללא הארכה עד להתחלת הבניה, וכן עד לסיום הבניה.
- ה. במקרה של אי עמידה בהתחייבות יידרש היזם להחזיר את הכספים שקיבל מהקרן, בצירוף ריבית החשב הכללי.

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד התיירות
MINISTRY OF TOURISM
JERUSALEM ירושלים

15 ביוני 1993
24 באוקטובר 1993
מבנה

תיקון

הקשרים בפיתוח התיירות בהתיישבות

(סכמה להפעלת הקרן לפיתוח התיירות בהתיישבות)

עמותות איזוריות

תיכנון מרחבי
פירסום, שיווק יחסי ציבור
הכשרת כח אדם, פיקוח, דיווח

משרד החקלאות

פיתוח ענפים לא חקלאיים
השקעות וטיפוח נקודתי

קרן קיימת לישראל

פיתוח פעילויות
עיסקות ביערות

הסוכנות היהודית
החטי' להתיישבות

חממות עיסקות בתיירות
תקציבים לפיתוח

משרד התיירות

תיירות בהתיישבות

מכללות איזוריות

קורסים והשתלמויות
מקצועיות

מנהל מקרקעי ישראל

יעוד קרקע לענפים
לא חקלאיים בהתיישבות

חמ"ת

תיכנון מקומי ואיזורי
פיתוח תשתיות
חממות תיירות

תקציבי הקרן אינם כוללים : תקציבים לשיווק, סיוע לעמותות התיירות
האיזוריות, השקעות בתשתית לפרויקטים גדולים ואיזוריים, השקעות המסגרת,
מפעל מאושר.

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד התיירות
MINISTRY OF TOURISM

JERUSALEM ירושלים

ט' בחשוון תשנ"ד
24 באוקטובר 1993

2/013

לכבוד
חברי צוות מנכ"לים
לפיתוח וקידום התיירות הכפרית

ניר עמדה לישיבת מנכ"לים ופגישת שרים 28.10.93

הנושא: פיתוח וקידום התיירות הכפרית

הנושאים המשותפים לחברי צוות לפיתוח תיירות כפרית על פי החלטות קודמות הם:

1. הפעלת חממות עסקיות בתיירות בפירפריה לסיוע בהקניית ידע ועזרה בחשיבה תיירותית ליזמים.
2. תיכנון עמותות תיירות, תיכנון וביצוע תשתיות בכפרי תיירות (מושבים וקיבוצים).
3. פארק נושאי.
4. סיוע לשיפוצים והקמת יח' אירוח חדשות ואטרקציות קטנות במגזר ההתישבותי.

התקציב הנדרש לפעילויות הנ"ל לפי סדר:

1. חממות עסקיות לתיירות - 4 מיליון ש"ח.

כולל:

איבחון יזמויות עיסקיות קיימות כ- 40 שעות לאתר.
ליווי וחונכות לעסקים קטנים - עד 200 שעות לשנה לאתר.

.../2

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד התיירות
MINISTRY OF TOURISM
JERUSALEM ירושלים

-2-

בדיקות היתכנות, בדיקות כלכליות וסיוע ראשוני אחר ליזמים מתחילים כ- 40 שעות יעוץ ליזם.

סיוע למכללות איזוריות בהפעלת קורסים לתיירות כפרית. כ- 30,000 ש"ח לקורס, מותנה ב- 25 משתתפים ולפחות 120 שעות לימוד בשנה.

ביצוע והזמנת סקרים שוטפים בתחום התיירות הכפרית. שונות.

2. תכנון

עמותות איזוריות - 300 אלף ש"ח בשנה.

תיכנון כ- 12 ישובים תיירותיים חלקם פעילים וחלקם חדשים: 1,1 מיליון ש"ח.

ביצוע תשתיות ל- 8 כפרי תיירות: 6 מיליון ש"ח.

ס"ה בסעיף 2 - 7.4 מיליון ש"ח.

3. פרק נושאי - הפקת תיק משקיע לפארק נושאי גדול: 2 מיליון ש"ח.

4. סיוע לשיפוצים והקמת חדרי אירוח ואטרקציות קטנות ברמת סיוע שווה בכל איזורי הארץ: כ- 8 מיליון ש"ח הון ציבורי.

סה"כ תקציב נידרש מכל השותפים לפעילות הנ"ל: 21,4 מיליון ש"ח.

ריכוז הפעלת התקציב יהיה:

סעיף 1- חממות עסקיות בתיירות באמצעות המערכת הכספית של הסוכנות היהודית.

.../3

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד התיירות
MINISTRY OF TOURISM
JERUSALEM ירושלים

-3-

סעיפים 2-4 ע"י הקרן לפיתוח התיירות בכפר באמצעות החמ"ת, בשיתוף עם הסוכנות היהודית.

תקציבי הפיתוח אינם כוללים:

1. תקציבי שיווק פנים וחוץ.
2. תקציב פיתוח לאתרים גדולים המופעלים באמצעות הפעילות השוטפת של החמ"ת.
3. השקעות באמצעות "מרכז השקעות".

ב ב ר כ ה ,

יוסף אנגל (ג'וחא)
יועץ השר לתיירות בהתיישבות
ומרכז צוות המנכלים

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד התיירות
MINISTRY OF TOURISM

ירושלים בחשון תשנ"ג
25 באוקטובר 1993

2/015

דו"ח ביניים על פעילות החממות העסקיות לתיירות

מוגש לצוות המנכ"לים לפיתוח התיירות הכפרית.

פעילות החממות לתיירות מתבצעת בשיתוף פעולה מלא בין משרד התיירות, החמ"ת והסוכנות היהודית - המח' לפיתוח והתיישבות והחטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית.

החממות פועלות במסגרת עמותות התיירות האיזוריות ובשיתוף עם המטי"ם (מרכזי טיפות יזמות) והיחידות הכלכליות שליד המועצות האיזוריות.

להלן דו"ח הפעילות:

- עמותת "גולנית" - אושרו עד 1700 שעות יעוץ ל- 22 אתרים. ופתיחת קורס לתיירות כפרית.
- עמותת "גליל עליון" - אושרו 610 שעות יעוץ ל- 12 אתרים. נבחנו 5 בימים אלה 5 מושבים ברמת יעוץ תיירות ותיכנון תשתיות לכפר תיירות. פתיחת קורס לתיירות כפרית.
- עמותת "עמקים" - אושר כ- 800 שעות ב- 25 אתרים, נבחנת היתכנות להקמת 3 מושבי תיירות בחבל התענ"ך וישוב קהילתי תיירותי אחד.
- עמותת "גליל מערבי" - 560 שעות ב- 13 פרויקטים. פתיחת קורס תיירות כפרית.
- עמותת "גליל תיכון" - 1580 שעות בכ- 21 אתרים. בינהם בדיקת תיכנון איזור "תיירות כפרי" בקיבוץ.
- עמותת "כרמלים" - כ- 600 שעות ב- 10 פרויקטים בינהם בדיקת היתכנות פיתוח תיירות לשני כפרים דרוזים בכרמל.
- עמותת "יהודה יואב" - 400 שעות יעוץ ל- 7 פרויקטים בינהם בדיקת היתכנות למושב תיירות אחד. פתיחת קורס לתיירות כפרית.
- "נגב צפוני" - 510 שעות ל- 9 פרויקטים.
- "מנהלת הנגב" - 1600 שעות כ- 30 פרויקטים. ופתיחת קורס לתיירות כפרית.
- "צפון ים המלח-בקעת הירדן" - 300 שעות ל- 7 פרויקטים.

.../2

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד התיירות
MINISTRY OF TOURISM
ירושלים
JERUSALEM

-2-

סה"כ אושרו: 8660 שעות יעוץ לכ- 156 אתרים
פתיחת 5 קורסים לתיירות כפרית
עריכת סקר לשביעות רצון הלקוח בתיירות הכפרית.

להלן רשימת הישובים שאושרו לבדיקת היתכנות ולתיכנון "ישוב
תיירות":

מ. א. מרום הגליל - אמירים	
מבואות החרמון - שאר ישוב	
- בית הלל	
- שדה אלעזר	
- מרגליות	
- כחל	
מ. א. משגב - קיבוץ מורן	
כרמל - דליה	
- עוספיה	
מ. א. גלבוע - דבורה	
- מגן שאול	
- רם און	
- גן נר	
מ. א. מטה יהודה - גבעת יערים	

רשם: יוסף אנגל (ג'וחא)

המרכז ללימודי הפיתוח

DEVELOPMENT STUDY CENTER (D.S.C.)

CENTRO DE ESTUDIOS REGIONALES URBANO-RURALES (C.E.R.U.R.)

הנופשים בלינה הכפרית -

סקר מאפיינים ועמדות

ד"ר עליזה פליישר

אוטא קדמא סטאם

אוקטובר 1993

ממצאים עיקריים, מסקנות והמלצות (תקציר)

בענף התיירות בארץ החל לצמוח סוג חדש של תיירות והוא הלינה הכפרית. תיירות מסוג זה מוגדרת בספרות כתיירות אלטרנטיבית או תיירות רכה, בניגוד לענף בתי המלון הממוסחר יותר. בשלב זה, מרבית הנופשים בו הם ישראלים, כדי שיוכל להמשיך ולהתפתח על המפעילים להכיר ולהבין את פלח השוק של הנופשים ולזהות שוקים פוטנציאליים.

מטרות העבודה

המטרה העיקרית של עבודה זו היתה לאסוף מידע מירבי על פלח הנופשים בענף הלינה הכפרית. זה נעשה על ידי:

1. זיהוי המאפיינים הדמוגרפיים-חברתיים-כלכליים של פלח הנופשים.
2. השוואת מאפייני החופשה בלינה הכפרית, כמו משך שהות, הרכב משפחתי וסוגי הפעילויות, לשאר החופשות בארץ.
3. בדיקת רמת שביעות הרצון מן החופשה וזיהוי צרכים, אשר חסרו להם בלינה הכפרית.

שיטת העבודה

בין יולי לאוקטובר 1993 נערך סקר בקרב מדגם של 528 נופשים באתרי הלינה הכפרית בארץ. המדגם הוא כלל ארצי, שכבתי, עם ייצוג פרופורציונאלי לאזורי הארץ השונים ולצורות היישוב השונות (קיבוץ ומושב).

ממצאים עיקריים

הנופשים בלינה הכפרית מהווים פלח המזוהה באופן ברור מכלל הנופשים בכל צורות האיכסון בארץ. מרבית הנופשים הם משפחות הנמצאות בשלב במחזור החיים, בו ההורים הם בגילים 30 עד 40 והילדים עדיין גרים עם ההורים ויוצאים איתם לחופשה. הם ברמות השכלה גבוהות מאוד (66 אחוז בעלי השכלה על תיכונית בקרב הנופשים בלינה הכפרית מול 33 אחוז בקרב כלל הנופשים בארץ), ובהתאם רמות הכנסה גבוהות. מרביתם גרים ביישובים עירוניים (92 אחוז) ממרכז הארץ (79 אחוז). כמו כן, מרביתם יצאו במשך השנה לחופשה נוספת.

בתוך כלל הנופשים בלינה הכפרית ניתן להבחין בתת-קבוצה של נופשים הלנים באתרים מחוץ לעונה. תת-קבוצה זו שונה מכלל הפלח. הם בדרך כלל מבוגרים, בעלי רמות הכנסה והשכלה נמוכות יותר משאר הנופשים. אף אחד מן הנופשים בקבוצה זו לא הגיע לנופש עם ילדים.

נערכה השוואה בין המבקרים החדשים לעומת הוותיקים שביקרו בעבר בלינה הכפרית ונמצא כי החדשים, במידת מה, צעירים ואמידים יותר מהוותיקים.

במערכת קבלת ההחלטות לגבי היציאה ללינה הכפרית, נמצא כי השיקול החשוב ביותר הוא החיפוש אחרי האווירה הכפרית המיוחדת והקירבה לטבע. שיקול נוסף שקיבל דירוג גבוה הוא ההתאמה של מתקני הלינה הכפרית למשפחה עם ילדים. השיקול "לא אוהבים בתי מלון" לא קיבל דירוג גבוה במיוחד.

את המידע על אתר הלינה הכפרית קיבלו מרבית הנופשים (61 אחוז) מחברים ומשפחה וכ-90 אחוז ביצעו את ההזמנה ישירות דרך המפעיל. שיעור זה גבוה מאוד בהשוואה לאופן ביצוע ההזמנה בכלל מקומות הלינה בארץ.

הנטיה בלינה הכפרית היא לצאת לחופשה עם הילדים ועם משפחות אחרות של קרובי משפחה או חברים. קיים הבדל משמעותי בצורת התארגנות זו בין הלינה הכפרית לחופשות אחרות.

מספר ימי השהיה הממוצע הוא 3. משך שהיה זה מוגדר ביחס לחופשות אחרות כתקופת שהיה בינונית, בין חופשה ארוכה לחופשה קצרה.

הנופשים פעילים מאוד בחופשה. הם מבליים באתרי מים באזור, בשמורות טבע ובגנים לאומיים. הם רוכשים שירותי מזון ברמות שונות וחלקם עורך קניות בעסקים אחרים באזור, אשר לא בהכרח מוגדרים כעסקים תיירותיים.

באופן כללי, רמת שביעות הרצון מהמאפיינים השונים של הלינה גבוהה. הנופשים נהנים מהאווירה הכפרית המיוחדת, מהשירות במקום ומרמת החדרים. אלמנט שמפריע להם במיוחד, ואשר חוזר על עצמו בזוויות שונות, הוא המחסור בפעילויות באזור. הם היו רוצים לעשות יותר ולבלות יותר, בין אם במשך היום או בערבים, מאשר עסקי הפנאי הקיימים מאפשרים להם.

כמעט כולם יחזרו ללון בלינה הכפרית. הם יעשו זאת גם מחוץ לעונה, אם יהיו מבצעים מיוחדים להורדה במחיר או ארגון ארועים מיוחדים.

מסקנות

1. פלח הנופשים בלינה הכפרית שונה מכלל הנופשים ובעל צרכים מיוחדים. הוא נמצא בשלב מסוים במחזור החיים שלו, בו הלינה הכפרית מספקת לו את הצורך לצאת לחופשה עם הילדים והחברים, וכל זה באווירה המיוחדת לכפר. הם לא מחפשים בחופשה זו את המותרות או את החיים היפים (שייתכן שהם מחפשים בחופשה מסוג אחר במשך השנה), אלא את הצרכים הבסיסיים של קרבה לטבע ולמשפחה. על מפעילי הלינה הכפרית לזכור זאת, כי זהו יתרונם על פני בתי המלון. יתרון זה הם צריכים להדגיש כאשר הם מרחיבים ומפתחים את העסק או כאשר הם משווקים אותו.
2. פלח פוטנציאלי של מבקרים מחוץ לעונה הם בני החמישים פלוס. הם אינם תלויים בחופשות של הילדים מבית הספר, חלקם כבר יצא לגימלאות ויש בידם זמן חופשי כדי לצאת לחופשות. מכיוון שרמת הכנסתם נמוכה במקצת הלינה הכפרית הוא סוג החופשות אשר מתאים להם. על מפעילי הלינה הכפרית לבדוק את הצרכים המיוחדים ואת דרכי השיווק לפח זה. על ידי כך יוכלו להרחיב את ימי הפעילות גם מעבר לעונה.
3. הענף עדיין לא מאורגן ברמה הרצויה. לא קיימים אפיקי פרסום ושיווק מרכזיים. מרבית הנופשים מקבלים את המידע על המקום ממקורות לא ממוסדים. יש מקום להתארגנות אזורית גם לצרכי פרסום וגם לצרכי שיווק ומכירה. כמו למשל, מקום מרכזי לקבלת הזמנות או מדריכים שיחולקו בחינם.
4. התרומה של נופשי הלינה הכפרית להכנסה הכלל אזורית גבוהה מאוד. הם לנים באתר מסוים, אך מסתובבים בכל האזור ורוכשים מוצרים ושרותים. הוצאות הנופשים הן הכנסות לעסקים המקומיים, ואם ניקח בחשבון את השפעת המכפיל, הרי הם יוצרים הכנסה אזורית לא מבוטלת.
5. מסקנה חשובה מאוד מסקר זה היא העובדה שהנופשים רוצים לבלות יותר ביישוב ובאזור, אך לא מצליחים לעשות זאת. זהו איתות חזק מאוד ליזמים שיש לפתח מקומות בילוי, נופש ופנאי משלימים, המתאימים לפלח המיוחד הזה של נופשי הלינה הכפרית. אלה צריכות להיות פעילויות מתאימות למשפחות ברמות חברתיות כלכליות גבוהות. אלה יכולות להיות מסעדות מיוחדות המתחילות כבר לצמוח בגליל או כל עסק המקרין אווירה מיוחדת

המשתלבת בסוג זה של חופשה. הפעילויות לא חייבות להיות ביישוב עצמו, הן יכולות להיות באזור ולספק שירותים לכלל הנופשים באזור.

6. חוויית הנופש בלינה הכפרית נתפשת על ידי מרבית הנופשים כחווייה חיובית. כמעט כולם יחזרו ללון, דבר שמצביע על נאמנות של צרכנים לענף ועל יציבות ברמת הצריכה של השירות. אם ניקח בחשבון כי עבור חלק ניכר מן הנופשים היתה זו הפעם הראשונה, הרי המוצר לינה כפרית נמצא עדיין בשלב הצמיחה שלו.

לסיכום, ניתן לומר כי ענף הלינה הכפרית, וכל העסקים האזוריים הקשורים אליו, עדיין יכולים לגדול ולהוות מקור חשוב לפיתוח האזורי.

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד התיירות
MINISTRY OF TOURISM

JERUSALEM ירושלים
תשנ"ג באב
1993 25 ביולי
174

לכבוד
מר יהודה וולמן
יו"ר המועצה האיזורית "גולן"

שלום רב,

הנדון: מכתבד מה- 23.6.93 - הערות לפרוטוקול סיכום סיור בגולן

שר התיירות העביר אלי את מכתבד.

לאחר בדיקת הנושאים אצל המנכ"ל, אני מאשר את הסעיפים 1 עד 3.
סעיף 4, תוספת 150,000 ש"ח ולפעילות העמותה איננו מאושר בשלב זה.

לעומת זאת ישנו סיכום להשתתף בתיכנון החוף המזרחי בסכום של 200 אלף ש"ח מול סכום דומה שלכם.

בברכה,

אנגל יוסף (ג'וחא)
יועץ השר לתיירות בהתיישבות

העתק: מר עוזי ברעם - שר התיירות
מר אלי גונן - מנכ"ל התיירות
מר משה סורוקה - מנכ"ל העמותת התיירות
מר סמי בר-לב - יו"ר מועצה מקומית קצרין

Handwritten blue ink scribbles, possibly initials or a signature, located in the upper left quadrant of the page.

קיבוץ מרחביה מיקוד 19 100 טלפון 06 598611

7.1.93

יועץ כלכלי לשר התיירות
משרד התיירות, ירושלים

שלום רב,

הנדון: "החצר הגדולה" במרחביה
סימוכין: מכתב מר א. גונן 3.1.94 (העתק רצ"ב)

שמחנו לקבל את מכתבו של מר אלי גונן, המאפשר את תחילת העבודה המשותפת על הפרויקט התיירותי "החצר הגדולה". רצ"ב הנני שולח אליך את תכנית האתר כולו (כפי שתוכנן ע"י הארכיטקט פרדי כהנא) ואת תכנית "בית יערי" (כפי שתוכנן ע"י הארכיטקט יוסי עמיר). עלויות הפרויקט המשוערות, המופיעות בדף האחרון של החוברת, הן מאפריל 1992, וכמוכן ששוב אין הן מעודכנות.

בינתיים חלו בנושא זה כמה וכמה התפתחויות:

א. המועצה לשימור מיבנים ואתרי התיישבות קבעה את הכנס השנתי שלה, המוקדש למלאות 90 שנה ל"עליה השניה" ביום 3.5.94 ב"חצר הגדולה", דבר הקובע עבורנו לוח זמנים צפוף מאד, במטרה לארח את הכנס בצורה הטובה ביותר.

ב. הקרן הקיימת לישראל הסכימה לבצע מספר עבודות פיתוח סביב האתר (מגרש חניה, שבילים וכו') על חשבונה ע"י מהנדס מחוז צפון של הקק"ל, ועתה מכינים את תכניות העבודה.

ג. כאוצרת אתר המבקרים נקבעה גבי אורית גובר (האוצרת של המועצה לשימור מיבנים ואתרים), וכמעצב נבחר מר זאב הררי ממשרד העיצוב של הקיבוץ. החוזה עם האוצרת מדבר על הגשת התיכנון הקונספטואלי עד סוף ינואר השנה, הכנת תסריט התצוגה והתרשימים עבורה עד סוף אפריל, ותחילת התיכנון המפורט לאחר אישור שני אלה ואישור התקציב לביצוע.

ד. מבנה האבן ההיסטורי של "בית יערי" עומד להתפנות מיתר שימושיו הנוכחיים ועתה מכינים גם את תכניות העבודה עבורו.

אי לכך תיערך ביום ו' 28.1.94 בשעה 0930 במרחביה ישיבת "וועדת החצר" (יחד עם נציגי הקק"ל) ובה תציג האוצרת את הצעתה לתיכנון קונספטואלי של אתר המבקרים. נשמח אם תוכל (אתה ו/או נציגך) להשתתף עימנו בישיבה זו.

אשמח לעמוד עימך בקשר ישיר לשם גיבוש דרך העבודה המשותפת. הטלפון שלי במקום העבודה 02-293672/3, הפקס 02-293665, והטלפון בבית 06-598635.

העתק: מר עוזי ברעם, שר התיירות
מר אלי גונן, מנכ"ל משרד התיירות
מר ש. ש. שי, משנה למנכ"ל
עו"ד ד. הרניק, מנכ"ל חמ"ת
מר מולה כהן, יו"ר המועצה האיזורית יזרעאל
מר יאיר ארז, ס' יו"ר " " "
מר אליעזר יפה, " " "
מר יוסי פלדמן, המועצה לשימור מיבנים ואתרים
מר משה רייך, רכז המשק

נברכה -
דורון מור
קיבוץ מרחביה, 19-100